

НАРЕДБА № 41 ОТ 10 ДЕКЕМВРИ 2008 Г. ЗА ИЗИСКВАНИЯТА КЪМ ОБЕКТИ, В КОИТО СЕ ОТГЛЕЖДАТ, РАЗВЪЖДАТ И/ИЛИ ПРЕДЛАГАТ ДОМАШНИ ЛЮБИМЦИ С ЦЕЛ ТЪРГОВИЯ, КЪМ ПАНСИОНИ И ПРИЮТИ ЗА ЖИВОТНИ

В сила от 01.07.2009 г.

Издадена от Министерството на земеделието и храните

Обн. ДВ. бр.1 от 6 Януари 2009г.

Глава първа.

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) С тази наредба се уреждат:

1. минималните изисквания към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия(зоомагазини и развъдници), пансионни и приюти за животни;
2. минималните зоохигиенни параметри при отглеждане, размножаване и продажба на домашни любимци;
3. задълженията на собствениците на обектите по т. 1 за осигуряване изпълнението на изискванията по тази наредба;
4. задълженията на ветеринарномедицинските органи, свързани с контрола по спазване на изискванията по тази наредба .

(2) Наредбата не се прилага за:

1. свободноживеещи диви животни;
2. животни, използвани за опити;
3. животни, отглеждани в зоологически градини, центрове по чл. 62а и 62б от Закона за биологичното разнообразие, циркове, вариетета, театри или други увеселителни заведения.

Чл. 2. (1) Животни, хванати в природата, не могат да бъдат отглеждани и продавани като домашни любимци или с цел да бъдат използвани за храна на други животни.

(2) Забраната по ал. 1 не се отнася за риби и безгръбначни животни, освен когато за тях изрично са предвидени забрани, регламентирани в нормативни разпоредби.

Чл. 3. Забранена е продажбата на животни на лица под 18-годишна възраст без изричното съгласие на родителя или настойника на лицето.

Чл. 4. (1) Обектите по чл. 1, ал. 1, т. 1 се регистрират по реда на чл. 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД), като към заявлението за регистрация се прилагат и удостоверенията за завършен курс по защита и хуманно отношение към животните на наетия персонал, който ще продава и полага грижи за животните.

(2) Собствениците на обектите по ал. 1 сключват договор за ветеринарномедицинско обслужване на животните с регистрирано ветеринарно лечебно заведение, при условие че собственикът на обекта не е ветеринарен лекар или няма назначен такъв.

Глава втора.

ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЗООМАГАЗИНИ И РАЗВЪДНИЦИ

Раздел I.

Общи ветеринарномедицински и зоохигиенни изисквания към обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия

Чл. 5. (1) Зоомагазините разполагат със:

1. обособена площ за съхранение и приготвяне на храната, с която се изхранват настанените в зоомагазина животни;
2. обособена площ за почистване и дезинфекция на клетките и оборудването на животните и за миене и почистване на самите животни;
3. помещения или кошари за настаняване на кучета;
4. помещения или кошари за настаняване на котки;
5. площ и оборудване за настаняване на други животни;
6. хладилна камера или контейнер за мъртви животни.

(2) Развъдниците разполагат със:

1. обособена площ за съхранение и приготвяне на храната, с която се изхранват настанените в зоомагазина животни;
2. обособена площ за почистване и дезинфекция на клетките и оборудването на животните и за миене и почистване на самите животни;
3. помещения или кошари и оборудване за настаняване на животните;
4. хладилна камера или контейнер за мъртви животни;
5. обособено пространство за разходка на животните.

Чл. 6. В помещенията, в които се настаняват животните, се осигуряват следните условия:

1. таваните и стените са удароустойчиви и с гладка, водоустойчива и лесно почистваща се повърхност; подовете са гладки и непромокаеми и имат нехлъзгава, лесно почистваща се повърхност, позволяваща поддръжката на задоволителна хигиена; използваните материали не трябва да са вредни за здравето на животните;

2. оборудвани са с подходяща вентилационна система, която осигурява достатъчно количество чист въздух с подходящо качество, поддържа ниско ниво на миризми, вредни газове, прах и инфекциозни агенти и съдейства за отстраняване на прекомерната топлина и влага;

3. мястото на живеене е добре осветено от слънчева или изкуствена светлина, така че животните да могат да проявяват нормалното си поведение и дейности и да се отглеждат без вредни последствия за благосъстоянието им; силата на светлината се регулира така, че да не причинява дискомфорт или вреда на животното; светлината се настройва така, че да разделя денонощието на ден и нощ по начин, отговарящ на естествения ритъм на живот на животното или животните;

4. поддържа се температура съобразно приложение № 1; измерените стойности се записват ежедневно в дневника на обекта;

5. високите нива на шум, внезапния шум, както и нивата на шум в рамките на доловимите за животните стойности (включително ултразвук, който е над доловимите за човешкото ухо стойности, т.е. над 20 kHz) трябва да бъдат сведени до минимум; животните не се излагат на шум, надвишаващ 65 dBA или с ниво и честота, която би навредила на здравето им.

Чл. 7. Всяко съоръжение за държане на животни е конструирано така, че да осигури подходяща среда за настанените видове, като се отчитат етологичните и физиологичните им нужди.

Чл. 8. Размерите на клетките, аквариумите или помещенията, в които се настаняват животните, се съобразяват с вида, възрастта, физиологичните изисквания на животните и броя им. Осигурява се разнообразна околна среда съобразно етологичните изисквания на съответния вид животни. Размерите на клетките и аквариумите, в които се настаняват животните, отговарят на нормите, посочени в приложение № 2.

Раздел II.

Задължения на собствениците/управителите и персонала

Чл. 9. Собствениците и/или управителите на зоомагазини и развъдници са длъжни да:

1. осигурят помещения и съоръжения за настаняване на животните до продажбата, които:

а) позволяват свобода на движение на животните;

б) са съобразени с тяхното нормално анатомично и физиологично развитие;

в) осигуряват безопасно разстояние от външни дразнители;

г) позволяват максимално удовлетворяване на етиологичните нужди на животните;

2. извършват ежедневен контрол на условията на хранене, поене, отглеждане и работа с животните;

3. осигурят пълноценно хранене на животните, постоянен достъп до вода на всяко животно и свободен достъп до хранилките и поилките;

4. осигурят условия, грижи и внимание, съобразени с естествените нужди на животните за недопускане животните да изпаднат в състояние на дисстрес;

5. организират поддържането на висок стандарт на чистота в обектите чрез редовно механично почистване, измиване, дезинфекция, дезинсекция и дератизация и подновяване на клетките, принадлежностите и останалото оборудване с чисто такова;

6. не настаняват в едно помещение животни от видове, които са несъвместими, животни от различни възрастови групи и пол, когато това ще доведе до агресия и нетърпимост помежду им;

7. осигурят редовно ветеринарномедицинско обслужване с цел предотвратяване или незабавно отстраняване на състояние на болка, страдание, дисстрес или трайно увреждане на животните;

8. осигурят ежедневна проверка на състоянието на животните и условията на заобикалящата ги среда;

9. осигурят информационни материали, свързани с отглеждане на животните и хуманното отношение към тях;

10. осигурят достатъчен персонал, който има познания в отглеждане на съответните видове животни и притежава удостоверение за завършен курс за защита и хуманно отношение към животните;

11. предприемат всички необходими мерки за защита на животните при пожар или други природни бедствия;

12. предприемат подходящи мерки за безопасния превоз на животните към местата за продажба;

13. предприемат мерки женските животни, които се използват за възпроизводство, да не се заплождат преди достигане на физиологична зрялост;

14. поддържат дневник, в който ветеринарният лекар отбелязва ваксинациите, ветеринарните прегледи и извършените манипулации на животните, като за всяко животно вписва уникалния идентификационен номер съгласно маркировката на вида и екземпляра ;

15. водят досие за всяко женско животно за възпроизводство в развъдниците, което във всеки един момент да бъде на разположение на компетентните служби за проверка;

16. водят дневник, който включва инструкции за ежедневните грижи за животните и в него се отразяват рутинните дейности за:

а) съхранението на храната, храненето и поенето на животните;

б) ежедневното почистване и дезинфекция на помещенията, местата за живеене, приспособленията и клетките;

в) проверка на работа на системите за поддръжка на околната среда - осветление, температура, влажност на въздуха, водоснабдяване и т.н.;

г) ежедневната проверка на здравословното състояние на животните;

д) часовете на престой в клетките за кучета и котки по чл. 18, ал. 4 и 5.

е) предприетите специални грижи и мерки при наличието на болни животни;

ж) извънредни обстоятелства/аварии;

17. осигурят за опазване на здравето на персонала:

а) специално работно и защитно облекло;

б) специализирани препарати за измиване на ръцете;

в) всеки член на персонала да има направена ваксина срещу тетанус и да бъде информиран за причинителите на болести, които могат да се предават и на човека (зоонози), както и да бъде инструктиран да спазва стриктна лична хигиена, непозволяваща тяхното пренасяне;

г) всички ангажирани в отглеждането на котки, особено жени в детородна възраст, да са информирани за риска от заразяване с токсоплазмоза.

Чл. 10. (1) Собствениците и/или управителите на зоомагазини и развъдници поддържат регистър, в който се вписват:

1. видът, броят и маркировката (при наличието на такава, а при липсата ѝ се осъществява чипиране) на новопостъпилите в обекта животни с данни за произхода им, името и адреса на доставчика;
2. видът, броят и маркировката (ако има такава) на продадените животни;
3. датата на доставка и продажба на животните;
4. видът и броят на умрелите животни.

(2) Регистърът се съхранява в продължение на най-малко 3 г. от датата на последното вписване и се предоставя на контролните органи при проверка.

Раздел III.

Правила за обучението и квалификацията на лицата, търгувачи с животни, и персонала в зоомагазините

Чл. 11. (1) Лицата, които търгуват с животни, и персоналът в зоомагазините трябва да притежават необходимата квалификация, за да могат да отглеждат и да се грижат за животните в съответствие с действащите правила за защита и хуманно отношение към животните.

(2) Лицата по ал. 1 завършват курс за защита и хуманно отношение към домашните любимци, както и един или повече курсове, специализирани за вида на животните, с които търгуват. Програмата на курсовете се одобрява от Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС), като се съгласува с МОСВ.

(3) За лицата, които притежават образователна степен бакалавър или магистър по специалност биология, екология или ветеринарна медицина, не се изисква да завършват курс по ал. 2.

(4) Лицата по ал. 1 да са запознати с условията на придобиване, условията, при които се отглеждат и размножават домашните любимци, и като се вземе предвид голямото животинско разнообразие и съществуващите рискове, свързани със свръхпопулация, да притежават умения и опит за определяне видовата и полова принадлежност.

Чл. 12. (1) Курсовете за защита и хуманно отношение към домашните любимци трябва да дават основни знания по:

1. таксономия;
2. анатомия;
3. физиология;
4. екология;

5. етология;
6. хранене и репродукция на животните;
7. болести;
8. условия за внос;
9. изисквания на действащото законодателство в областта на:
  - а) защитата на животните;
  - б) инфекциозните болести;
  - в) вноса на животни;
  - г) хигиената, почистването, дезинфекцията и изхвърлянето на отпадъци от животински произход в съответствие с ветеринарно-санитарните изисквания;
10. контрол на климата в интериорни условия;
11. храна и съхранение на храната;
12. как се влияят животните от екологични промени и стрес.

(2) Участниците в курса трябва да придобият основни знания във всяка от областите по ал. 1 и специализирани знания за най-често търгуваните видове на следните животни:

1. членестоноги;
2. риби и земноводни;
3. влечуги;
4. кафезни птици;
5. зайци и гризачи;
6. кучета, котки и порове.

(3) Курсовете трябва да приключат с изпит за проверка на придобитите знания и издаване на сертификат след успешно полагане на изпита.

Раздел IV.

Предоставяне на информация от лицата, търгуващи с животни, относно грижите към животните

Чл. 13. (1) Когато в зоомагазина животните се предлагат за продажба, на клетката или аквариума се поставя табела с наименованието на животното.

(2) При осъществяване на покупка на дадено животно персоналът (лицата, търгуващи с животни) предоставя писмена информация под формата на брошура и съвети към клиентите за начина на отглеждане на животните, необходимите грижи, задължителни ваксинации и регистрации и мерки за безопасност.

(3) Брошурите за земноводни, влечуги, птици и бозайници съдържат най-малко следната информация:

1. българското и научното наименование на вида на животното;
2. начина за определяне на рода и пола на животното, ако той може да бъде определен по външния му вид или след прост преглед;
3. нормалния размер на възрастно животно;
4. средната продължителност на живота на вида;
5. модела на поведение и социалната организация на вида в природата;
6. специфичните нужди на животното от пространство, климат и светлина;
7. как мястото за живеене на животното се обезопасява срещу бягство;
8. как може да бъде задоволена нуждата на животното от общуване с други животни;
9. какви грижи трябва да се полагат за животното;
10. как се задоволяват нуждите на животното от храна и вода; специфичните изисквания и предупреждения;
11. репродуктивните изисквания на животното;
12. при бозайниците - продължителността и грижата при бременност;
13. при влечугите и земноводните - дали животното има период на хибернация;
14. мерки, чрез които животното понася по-добре смяната на жизнената среда;
15. основните признаци на влошаване на здравето на животното;
16. болестите, към които животното е податливо, и как може да бъде предпазено от тях.

(4) Брошурите за риби съдържат най-малко следната информация:

1. българското и/или научното наименование на вида или рода на животното;
2. дали рибата се събира на пасажии или проявява агресивност към други риби;

3. социалната организация и поведение на вида;
4. изискванията на рибата по отношение на размера и устройството на аквариума;
5. изискванията на рибата към температурата, качествата на водата и начините на поддръжка на тези качества;
6. изискванията на рибата към количеството светлина;
7. как да се задоволят хранителните нужди на рибата;
8. как да се извърши прехвърлянето на рибата от една водна среда в друга.

(5) Брошурите за членестоногите съдържат следната информация:

1. българското и/или научното наименование на вида или рода на животното;
2. типа на развитие - метаморфоза;
3. средата на живот в различните стадии от развитието;
4. социалната организация и поведение на вида;
5. изискванията на вида към температурата и влажността на въздуха;
6. изискванията на вида към температурата на водата;
7. изискванията на вида към светлина;
8. храната и хранителните нужди.

Раздел V.

Общи изисквания за настаняване на различни видове животни

Чл. 14. (1) В зоомагазините се отглеждат и продават само:

1. здрави животни, на които е извършена необходимата ветеринарномедицинска профилактика;
2. животни с документ за произход или придобиване;
3. кучета и котки с ветеринарномедицински паспорт, обезпаразитени, ваксинирани и маркирани с чип;
4. диви животни, маркирани с чип съобразно вида на екземпляра.

(2) Собственикът на зоомагазин, в който се продават диви животни, изпраща в регионалната инспекция по околната среда и води (РИОСВ) данните на лицето, закупило животното.

Чл. 15. (1) Животни, които се нуждаят от компанията на други животни, трябва да бъдат отглеждани по начин, задоволяващ естествените им нужди.

(2) Животно, което демонстрира ловни наклонности, страх, непоносимост и заплашително поведение към други животни или е жертва на подобно поведение, временно се отделя от останалите животни, като веднага се консултира с етолог за решаване на възникналия проблем.

(3) При възникване на поведенчески проблеми или проблеми с отглеждането се търси съвет от експерти, специализирани по въпросния вид, за да се осигури правилен подход към нуждите на всяко животно.

Чл. 16. (1) Помещенията, клетките и аквариумите, в които се настаняват животните, се обезопасяват срещу бягство. Разстоянието между решетките, дупките в мрежите и оразмеряването на други фиксирани материали са направени така, че да осигуряват удобство на животните, да не ги нараняват и да предотвратяват бягството и заклещването на животните.

(2) Материалите, използвани за конструиране на клетките и огражденията за животни (решетки, мрежи), и начините им за съединяване се приспособяват към големината и силата на животното и способностите му за гризане и ровене.

(3) Когато клетките са разположени една до друга, те се конструират така, че животните да нямат контакт помежду си и да не могат да се наранят едно друго.

(4) Подът, стените, таванът и обзавеждането на помещенията за настаняване на животни са проектирани и конструирани по начин, който позволява лесно почистване и дезинфекция.

(5) Електрическите прибори в мястото на живеене се обезопасяват или разполагат извън обсега на животното. Прозорците се обезопасяват при необходимост така, че животното да не се наранява. В обсега на животното не се поставят или държат предмети и субстанции, които могат да го наранят.

(6) На местата, където се държат животни на няколко нива, конструкцията се създава така, че да не позволява изпразнения или отпадъци да падат на долните нива.

(7) Мястото на живеене е достатъчно голямо, за да позволи свободно движение и физическа активност в съответствие със специфичните нужди на всяко едно животно.

Чл. 17. (1) На животните се осигуряват:

1. постеля, която е суха, абсорбираща, не събира прах, не е токсична, не съдържа инфекциозни агенти или вредители и не застрашава по друг начин тяхното здраве;
2. приспособления, които позволяват на животното да се катери, рови, почива, крие, къпе, плува или гмурка в съответствие със специфичните изисквания на вида животно, като му се осигуряват условия, чрез които то има поведение, каквото би имало в естествена среда;
3. хранилки и поилки, които се конструират, оразмеряват и поставят по начин, който позволява на животното лесен и естествен прием на храна и вода.

(2) Не се разрешава използването на стърготини или материали, получени от дървен или друг материал, който е бил химично обработен.

(3) Постелята на животните се сменя редовно, за да се предотврати превръщането ѝ в източник на инфекции и развъждане на паразити.

Чл. 18. (1) Помещенията за продажба на животни се проектират и клетките се поставят по начин, който не позволява излишното дразнене на животното от хора или други животни.

(2) Клетките за птици се поставят на най-малко 100 см от пода. Това не се отнася за клетки с височина, по-голяма от 150 см.

(3) Месоядни и хищни животни се държат по начин, който не позволява да се наранят или стресират помежду си.

(4) Кучетата и котките могат да бъдат държани в клетки за не повече от два пъти по 2,5 часа в рамките на денонощието.

(5) На кучетата и котките след изтичане на първите 2,5 часа по ал. 4 се осигурява 2 часа почивка извън клетките в помещенията или в кошарите за живеене, а след изтичане на втория период от 2,5 часа се настаняват в помещенията или кошарите за живеене до следващия работен ден.

Чл. 19. (1) Различните видове гризачи, змии, гушери и сухоземни и водни костенурки се държат отделно едни от други. Заедно могат да бъдат държани само много близки видове змии, гушери, сухоземни и водни костенурки. Не се държат на едно място зайци и други видове гризачи, с изключение на морски свинчета.

(2) Зайците и гризачите, които са достигнали полова зрелост, се отделят в зависимост от пола им. Те могат да се отглеждат на еднополови групи или двойки, като при несъвместимост се отглеждат временно поотделно.

(3) Войнствени мъжки риби не се държат в полезрението на други такива или на място, където могат да се видят в огледало. Рибите никога не се държат във воден обем, по-малък от 1 л. Площта на повърхността на водата трябва да е минимум 10 см².

Чл. 20. Всички животни, предлагани за продажба, трябва да бъдат напълно самостоятелни, а бозайниците - отбити. Минималната възраст на бозайниците, предлагани за продажба, трябва да бъде:

1. кучета - 8 седмици;
2. котки - 8 седмици;
3. зайци - 5 седмици;
4. морски свинчета - 5 седмици;
5. плъхове - 3 седмици;
6. мишки - 3 седмици.

Чл. 21. (1) Не се разрешава:

1. държането на животните при условия на постоянна тъмнина, както и без подходящ период на почивка от изкуственото осветление;
2. държането на кучета и котки:
  - а) за повече от два пъти по 2,5 часа в клетки;
  - б) в аквариуми със солидни стени;
  - в) при настаняване за живеене или при предлагане за продажба в помещението, в което се предлага или съхранява и храната за животни;
3. осъществяване на размножаването и чифтосването на животни в зоомагазина или други помещения, до които имат достъп клиенти;
4. за възпроизводство да бъдат избирани животни, чиито анатомични и физиологични характеристики или особености в поведението могат да се окажат вредни за здравето и живота на женското животно за възпроизводство или на неговото поколение;
5. бозайниците да се настаняват на пряка слънчева светлина без осигурена сянка;
6. излагането на животни извън територията на зоомагазина на публични места, включително и пред зоомагазина, с цел реклама;

7. внасянето, настаняването и предлагането за продажба на болни животни;

8. упражняването на ветеринарномедицинска дейност;

9. продажбата на ветеринарномедицински продукти(ВМП).

(2) На кучетата и котките след изтичане на първите 2,5 часа по ал. 1, т. 2, буква "а" се осигурява 2 часа почивка извън клетките в помещенията за живеене, а след изтичане на втория период от 2,5 часа се настаняват в помещенията или кошарите за свободно отглеждане до следващия работен ден.

(3) В зоомагазините се поддържат и съхраняват дневници, в които се попълва информация за почивката на животните по ал. 2.

Раздел VI.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на кафезни птици

Чл. 22. (1) Кафезните птици се отглеждат на групи, разнополови двойки или по изключение временно в еднополови двойки или самостоятелно във връзка с чл. 15, ал. 2.

(2) На кафезните птици се осигуряват пространство и условия според вида им съгласно приложение № 2. По време на изложби на открито кафезните птици могат да бъдат държани на по-малко пространство за период не по-дълъг от 4 дни.

(3) Пилетата, които се отглеждат без родител и се хранят ръчно от хора, могат да бъдат държани в по-малки клетки до пълното им оперяване.

(4) Новоизлюпени птици, които са неспособни да се хранят самостоятелно, се отглеждат поне с една възрастна птица, която ги храни, освен в случаите, когато се хранят ръчно от хора.

(5) Размерът на люпилото на мътещите кафезни птици се регулира така, че да не се отрази неблагоприятно на здравето на птицата.

Чл. 23. Не се разрешава нелетящите птици да се отглеждат и настаняват на мрежест под. Подът на клетките им се покрива с постеля.

Чл. 24. (1) На кафезните птици се осигурява среда, в която могат да се занимават с разнообразни дейности.

(2) На видовете кафезни птици, които не са изключително нелетящи, се осигуряват поне два чисти пръта за спане и приспособление на пода, където могат да се подслонят.

(3) В случаите, когато няколко птици се държат заедно, се осигуряват достатъчно пръти, на които да кацат всички птици, без да възниква конкуренция или агресия между тях.

Чл. 25. Прътите в клетките на птиците са:

1. с диаметър, съответстващ на захвата на крака на птиците, и от материал, който не се хлъзга и позволява на птиците да се задържат;

2. поставени така, че:

а) да се осигури най-дълго разстояние за полет;

б) изпращанията на птиците да не попадат в храната, водата или върху други птици;

в) перата на опашките им да не се допират до храната, водата или пода на клетката.

Чл. 26. На птиците, които се чистят в пясък, се осигурява чист, дребно смлян пясък във ваничка, в който да се къпят.

Чл. 27. На къпещите се кафезни птици се осигурява чиста вода за къпане. Формата и дълбочината на къпалнята се съобразява с вида и размера на птицата. Къпалнята е достатъчно плитка, така че птицата да може да достига дъното ѝ.

Чл. 28. (1) Когато няколко кафезни птици се държат на едно място, се осигурява достъп до храната на всяка птица.

(2) На кафезните птици с висок метаболизъм или специални изисквания се осигурява достъп до храна по всяко време.

Раздел VII.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на порове

Чл. 29. При отглеждането на порове за домашни любимци и предлагането им за продажба се спазват следните минимални изисквания:

1. поколението на поровете се държи с майката или съответен заместител на майката, докато им е нужно мляко и грижи;

2. осигурява се минимално обитаемо пространство съгласно приложение № 2;
3. осигурява им се среда, в която могат да се занимават с разнообразни дейности;
4. на майките се осигурява кутия за гнездо, съдържаща чист и сух материал, а когато няколко животни се отглеждат заедно, се осигуряват достатъчно кутии за гнездене за всяко едно животно, така че да се предотврати агресия или конкуренция между тях;
5. гнездовият материал е с продълговата структура, която не се оплита;
6. по време на отбиване на кърмачетата на майката се осигурява достъп до част от мястото на живеене, която е недостъпна за порчетата.

Чл. 30. Не се разрешава:

1. поставянето на халки на носа на поровете;
2. отглеждането на порове на мрежест под.

Раздел VIII.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на зайци и гризачи

Чл. 31. (1) Гризачите, с изключение на златните хамстери, се отглеждат в еднополови или двуполови двойки или в групи.

(2) Времето и начинът, по който животните се срещат като двойка или група, се избират в зависимост от вида, възрастта и пола на животните, за да се намали рискът от враждебност.

(3) Златните хамстери се държат отделени от момента, в който започнат да проявяват агресия един към друг или най-късно от осемседмична възраст.

(4) На зайци и гризачи се осигурява материал за гризане, за да поддържат зъбите си.

(5) Зайци и гризачи с дълга или гъста козина, която не могат да почистват сами, се разресват с четка.

(6) Бебета зайци и бебета гризачи се държат с майката или съответен заместител на майката, докато им е нужно мляко и грижи.

Чл. 32. (1) Подът на клетката трябва да бъде покрит с подходящ за животните материал.

(2) Зайци и гризачи не се отглеждат на мрежест под.

(3) На зайци и гризачи се осигурява минимално обитаемо пространство съгласно приложение № 2.

Чл. 33. (1) На златни хамстери, хамстери джуджета, джербили, бодливи плъхове, чинчили и дегу се осигурява кутия или дупка за гнездене, съдържаща чист и сух гнездови материал. Това се отнася и за бременни зайци една седмица преди очакваната дата на раждане и поне четири седмици след това.

(2) Когато няколко животни са държани заедно, се осигуряват достатъчно кутии за гнездене за всички животни така, че да се предотврати агресия или конкуренция между тях.

(3) На зайци, златни хамстери, хамстери джуджета, джербили, кафяви плъхове и мишки се осигурява материал за гнездене на дълги ленти, който може да бъде сплетен за оформяне на гнездо.

(4) Бременните индивиди от видовете, живеещи на семейства, трябва да се отделят.

Чл. 34. (1) Зайци и гризачи се държат в среда, в която могат да се занимават с разнообразни дейности.

(2) На морските свинчета се осигуряват принадлежности за игра и възможност да се подслоняват и крият.

(3) На джербилите се осигурява система от тунели, направена от тръби и подобни, или подов материал, в който могат да копаят тунели.

(4) На джербили, чинчили и дегута се осигурява съд с чист, ситен пясък (прашна баня), в който да се почистват, за да поддържат козината си в добро състояние.

(5) На чинчилите се осигуряват поне две полици или клони на различна височина и с размер и конструкция така, че животните да могат да седят на тях в естествена позиция и да имат сигурно място за почивка и криене.

(6) На дегутата се осигурява поне една наблюдателна полица или друго място за наблюдение. Когато няколко мъжки животни се отглеждат в една клетка, се осигурява поне по един наблюдателен пост на всяко от тях.

Чл. 35. На гризачите се осигурява температура съгласно приложение № 1.

Чл. 36. (1) На златни хамстери, хамстери джуджета, джербили, кафяви плъхове и мишки се осигурява непрекъснат достъп до храна.

(2) На зайци, морски свинчета, чинчили и дегута се осигурява непрекъснат достъп до груба храна, като сено или трева.

(3) Всяка една промяна в храненето на зайци, морски свинчета, чинчили и дегута, особено при преминаването от хранене със сено към прясна трева, се извършва постепенно.

(4) На морските свинчета се осигурява ежедневно необходимото количество витамин С.

Чл. 37. Не се разрешава:

1. гризачите да се държат на пряка слънчева светлина.
2. клетките да се разполагат на пода или на места с постоянни течения.

Раздел IX.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на змии и гущери

Чл. 38. (1) На змиите и гущерите от видове, които в естествени условия спят зимен сън (хибернират), се осигуряват условия за това на равни годишни интервали по начин, отговарящ на естествения им начин на живот в природата.

(2) По време на зимния сън не се прилагат правилата, установени в чл. 41, 44, чл. 45, ал. 2 и ал. 4 - 6, чл. 46, ал. 2 и 3.

(3) Преди зимния сън животните се подготвят за него чрез постепенно намаляване на температурата на заобикалящата ги среда и намаляване на дажбите от храна и вода.

Чл. 39. (1) Вратите, капациите и плъзгащите се стъклени панели на терариуми, предназначени за змии и гущери, се затварят плътно и се заключват.

(2) Във вътрешността на терариума, по стените, покрива и покритието на вентилационната система не се допуска наличието на остри ръбове или груби повърхности, на които влечугите да наранят носа или краката си при опит да излязат извън терариума.

Чл. 40. (1) Терариум, в който се отглеждат отровни змии или гущери, се оборудва със:

1. специална ключалка за заключване;
2. табела с точното наименование на вида;

3. предупредителна табела, че в терариума има отровна змия или гушер.

(2) Помещенията, в които се държат отровни змии и гущери, се обезопасяват срещу бягство на животните, като вратите и прозорците им се държат заключени и на вентилационните и всички подобни отвори в тези помещения се поставя мрежа или друго приспособление.

Чл. 41. На дървесни и земни видове змии и дървесни, земни и скални видове гущери се осигурява минимално обитаемо пространство съгласно приложение № 2.

Чл. 42. (1) Подът на терариума се покрива с материал, подходящ за биологичния вид на животното, което го обитава.

(2) На видовете, които в природата се заравят в дупки, се осигурява свободен подов материал от торф, настъргана кора от дърво, почва, пясък или подобни, в които да се заравят, а за тези, които живеят в пясък в природата, се осигурява пясък за подово покритие, достатъчен свободно да се движи в него, като покрива цялото му тяло.

(3) Влажността на подовия материал е в съответствие с изискванията на конкретния вид змия или гушер.

Чл. 43. (1) На змиите и гущерите се осигуряват места за криене в клетката.

(2) Когато животното има маскираща окраска, се осигуряват предмети с подобен десен. Местата за криене и камуфлажните предмети се поставят по начин, съобразен с начина на живот на животното.

(3) При отглеждане заедно на няколко животни се осигурява място за криене или камуфлажни предмети за всяко едно от тях.

Чл. 44. (1) На видовете змии и гущери, които в природата живеят в близост до водни пространства, се осигурява вода за къпане в такъв обем, че да могат да потопят цялото си тяло.

(2) Пространствата с вода за къпане за змии се предвиждат с дълбочина така, че змията да може да лежи на дъното с тяло под водата и глава на повърхността.

(3) При отглеждане заедно на няколко животни се предвижда достатъчно пространство във водата за всяко едно от тях.

(4) На гущерите, които се нуждаят от водно пространство, се осигурява плавен преход от сушата към водата, така че да влизат и излизат лесно.

(5) На дървесните видове змии се осигуряват клони и подобни, за да се придвижват и почиват над земята, с опора за телата им на няколко места.

(6) На змиите от видове изумрудена дървесна боа (*Corallus caninus*), зелен дървесен питон (*Morelia viridis*) и мадагаскарска боа (*Sanzinia madagascariensis*) се осигурява поне един хоризонтален клон с размер, който позволява на животното да си почива навито.

(7) На гущерите в зависимост от средата на естественото им разпространение терариумът се структурира с клони, листна растителност, полици и груби вертикални повърхности за катерене, за да се придвижват и почиват безпроблемно над земята. Осигурява се хоризонтално място за почивка, така че животното да е в естествена позиция с опора за цялото тяло. Когато няколко животни са държани заедно, се осигуряват достатъчно места за всяко едно от тях, така че да се предотврати агресия или конкуренция помежду им.

Чл. 45. (1) В терариума се осигурява микроклимат с условия, подобни на тези в естествените местообитания на съответния вид, и се обособяват зони с различна температура, така че животните да могат да избират и да прекарват времето си в различните зони, за да поддържат оптимална телесната си температура.

(2) Алинея 1 не се прилага за змии и гущери, които се отглеждат при постоянна температура, която е еднаква с оптималната им телесна температура.

(3) Източникът на топлина трябва да излъчва по начин, който е подходящ за начина на живот на съответния вид и който животните могат да използват оптимално на мястото, където прекарват времето си.

(4) При отглеждане заедно на няколко животни всички те трябва да имат възможност да използват отоплените места по едно и също време.

(5) В терариум, обитаван от активни през деня видове, които в дивата природа използват пряка слънчева светлина, за да поемат топлина, най-отоплените места трябва да са изложени на силна светлина.

(6) Температурата в отопленото място не бива да превишава +50 °C. Лампи, отоплителни елементи и други източници на топлина с температура на повърхността над +50 °C трябва да бъдат снабдени с предпазни решетки или да бъдат поставени така, че животните да не могат да влязат в пряк контакт с тях.

(7) Атмосферната влажност трябва да бъде подходяща специално за нуждите на отглежданите видове.

Чл. 46. (1) Когато едновременно се хранят няколко змии или гущери, гледачът присъства през цялото време на храненето, за да гарантира, че животните не си причиняват взаимно вреда.

(2) Змии или гущери от видове, които пият вода от капки по техните тела или от предмети, трябва да имат достъп до капеща вода или трябва да бъдат пръскани ежедневно с вода.

(3) Змиите и гущерите трябва да бъдат хранени с храна, подходяща за вида, в такова количество и на такива интервали, че да поддържат нормално телесно тегло.

Раздел X.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на сухоземни и водни костенурки

Чл. 47. (1) Ако на сухоземни или водни костенурки от видове, които в дивата природа живеят в райони с умерен климат, се дава възможност да спят зимен сън, това трябва да се извършва на равномерни годишни интервали и по начин, който съответства на естествените условия на живот.

(2) По време на зимния сън изискванията, посочени в чл. 49, ал. 1, чл. 50 и 51, чл. 53, ал. 2 - 5, чл. 54, ал. 1 - 3 и чл. 55 и 56, не се прилагат.

(3) Преди да заспят зимен сън, животните трябва да бъдат подготвени чрез период от последователно понижаваща се температура на заобикалящата среда и намаляване на светлината и храната.

Чл. 48. Не се разрешава връзването на сухоземни и водни костенурки.

Чл. 49. (1) Сухоземните, полуводните и водните костенурки трябва да разполагат най-малко с пространството, посочено в приложение № 2.

(2) Дъното на терариума трябва да бъде покрито с дънен материал със съдържание на влага, подходящ за нуждите за съответния вид.

(3) Костенурки от видове, които имат изявена склонност към ровене, трябва да разполагат с ронлив материал от торф, натрошени дървесни кори, пръст, пясък или подобни материали, в които да могат да ровят и да се заравят, като слоят е дълбок толкова, че да покрива черупката на сухоземната или водната костенурка.

(4) При отглеждане заедно на няколко екземпляра всички те трябва да имат възможност да се заравят по едно и също време.

(5) Съдържанието на влага в дънния материал трябва да бъде подходящо за нуждите на видовете сухоземни или водни костенурки.

Чл. 50. Сухоземните костенурки трябва да разполагат с вода, в която да могат да газят.

Чл. 51. (1) Водните костенурки трябва да разполагат с достатъчно количество вода за плуване, гмуркане и криене в нея и удобна възможност да излизат от водата на суха площ, изградена от камъни или платформи. Преходът между водата и сухата площ трябва да бъде плавен, направен по такъв начин, че костенурките лесно да могат да влизат и излизат от водата.

(2) Сухата площ трябва да бъде на по-високо ниво от повърхността на водата и трябва да осигурява на водните костенурки възможността да изсъхнат.

(3) Площта на сухата площ трябва да е такава, че всички костенурки, обитаващи терариума, да могат да я ползват едновременно.

(4) За видове, които в дивата природа се заравят в дъно, трябва да се осигури водна площ с меко дъно от ситен пясък или друг подходящ материал, със слой, дълбок поне колкото е височината на черупката на костенурка.

Чл. 52. (1) В терариумите преходът между сухата и водната площ трябва да е плавен и да не се създават предпоставки за удавяне на животните.

(2) Електрическото оборудване трябва да е обезопасено. Не трябва да има пряк контакт на животните със силнонагриващи се повърхности.

(3) За избягване на засилената конкуренция между животните следва да не се отглеждат съвместно различни по размер животни, различни видове костенурки или привидно сходни видове.

Чл. 53. (1) Костенурките трябва да бъдат отглеждани при микроклимат, подобен на естествените атмосферни условия за видовете.

(2) В терариум, в който се отглеждат костенурки, трябва да има зони с различни температури, които постепенно преминават една в друга, така че животните да могат да избират да прекарват време в различни зони, за да поддържат оптималната си телесна температура.

(3) Алинея 2 не се прилага за сухоземни и водни костенурки, отглеждани при постоянна температура, която е еднаква с тяхната оптимална телесна температура.

(4) Температурата на водата при водните костенурки да съответства на естествените условия за видовете, а температурата в аквариума трябва да е между 24 °C и 28 °C.

(5) Да се осигури филтриране на водата в аквариума, за да се предотврати натрупване на отпадъци, и в зависимост от водното количество и броя на костенурките е

необходимо и ръчно поддържане на хигиената - редовна смяна на водата и почистване на стените на терариума.

Чл. 54. (1) На костенурките се осигурява източник на топлина, който излъчва по начин, подходящ за начина на живот на съответните видове.

(2) Когато няколко костенурки се отглеждат заедно, всички трябва да имат възможност да използват отоплените места по едно и също време.

(3) В терариум, обитаван от активни през деня костенурки, които в дивата природа използват пряка слънчева светлина, за да поемат топлина, най-отоплените места трябва да са изложени на силна светлина.

(4) Температурата в отопленото място не бива да превишава +50 °С. Лампи, отоплителни елементи и други източници на топлина с температура на повърхността над +50 °С трябва да бъдат снабдени с предпазни решетки или да бъдат поставени така, че костенурките да не могат да влязат в пряк контакт с тях.

(5) Атмосферната влажност трябва да бъде подходяща специално за нуждите на съответния вид животни.

Чл. 55. (1) Костенурките трябва да бъдат хранени с храна, подходяща за вида, в такова количество и на такива интервали, че да поддържат нормално телесно тегло.

(2) Водните костенурки са месоядни и трябва да бъдат хранени с подходяща храна, като към храната се добавят витамини, минерали и калций, за да се предотврати омекване на черупката.

Раздел XI.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на зелена игуана (*Iguana iguana*)

Чл. 56. Терариумите за игуани трябва да имат:

1. достатъчна височина, необходима за осигуряване място за катерене на този дървесен вид;

2. парчета дърво или клони, които да дават възможност за катерене;

3. настилката трябва да е от торф, специално предназначен за отглеждане на влечуги, или изкуствена трева; не се допуска използването на котешка тоалетна и строителен пясък;

4. формирани зони с различни температури;

5. осигурени отопление и осветление - източници на светлина с пълен спектър.

Чл. 57. (1) На достигналите зрелост екземпляри храната трябва да включва нарязани пресни зеленчуци (представляващи до 80 - 90 % от диетата) и малки количества плодове, предоставяни поне веднъж дневно.

(2) Младите индивиди на всеки 10 - 14 дни трябва да бъдат хранени два пъти дневно с добавка на живи насекоми.

Чл. 58. (1) Игуаните се отглеждат самостоятелно.

(2) Като изключение от ал. 1 се допуска отглеждането на един мъжки и два женски индивида, при условие че мъжкият се отделя по време на размножителния период.

(3) Всяко въвеждане на нов индивид в терариума се извършва постепенно с период на адаптация.

(4) Младите игуани с еднакъв размер могат да формират социални групи и да се отглеждат заедно, като при достигането на полова зрялост се разделят.

Раздел XII.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на земноводни

Чл. 59. (1) Ако на земноводни от видове, които в дивата природа живеят в райони с умерен климат, се дава възможност да спят зимен сън, това трябва да се извършва на равномерни годишни интервали и по начин, който съответства на естествените условия на живот.

(2) По време на зимния сън изискванията, посочени в чл. 61, чл. 62, ал. 2, чл. 63, т. 1, 2 и 6, не се прилагат.

(3) Преди да заспят зимен сън, животните трябва да бъдат подготвени чрез период от последователно понижаваща се температура на заобикалящата среда и намаляване на светлината и храната.

Чл. 60. (1) В терариума или аквариума за земноводни вентилаторите и всички други отвори трябва да бъдат обезопасени с предпазни решетки.

(2) Вратите, капациите, плъзгащите се стъклени плоскости на терариума или аквариума трябва да прилепват добре, така че животните да не могат да избягат.

(3) Вътрешността на терариума или аквариума и всички вътрешни приспособления не трябва да имат остри ръбове, които могат да наранят животните.

Чл. 61. Водните, полуводните, живеещите на земята и живеещите на дърветата земноводни трябва да разполагат най-малко с пространството, посочено в приложение № 2.

Чл. 62. (1) Земноводните, които са предимно водни обитатели, се отглеждат в аквариум с вода с места за криене на дъното.

(2) На земноводните се осигурява басейн с вода и суха площ. Сухата площ се застила с подходяща постеля от пръст, торф, влажен мъх или други материали, в която да могат да ровят.

(3) Съдържанието на влага в постелята трябва да бъде подходящо за нуждите на съответния вид.

Чл. 63. В терариума на земноводните, които живеят предимно на сушата, и на дървесните жаби се осигуряват:

1. клони и листна растителност, по които да се катерят;
2. съд с вода за къпане в достатъчно количество, за да могат всички животни да стоят на дъното по едно и също време, като главите им се показват над повърхността на водата;
3. места за криене, а за животните със защитна окраска - предмети с подобна шарка; когато животните се отглеждат в група, всички те трябва да имат възможност да използват местата за криене по едно и също време;
4. микроклимат, подобен на естествените атмосферни условия за съответния вид;
5. храна, подходяща за вида, в такова количество и на такива интервали, че животните да поддържат нормално телесно тегло.

Раздел XIII.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на риби

Чл. 64. Различни видове риби или няколко индивида от един вид се отглеждат в един аквариум, когато поведението и хранителните им навици позволяват.

Чл. 65. (1) Аквариумът, в който се отглеждат риби, отговаря на следните изисквания:

1. да има плътно прилепнал стъклен или мрежест капак или стени, които се издигат на необходимата височина над повърхността на водата, така че да се предотврати изскачането на рибите от водата;
2. поне едната страна да е непрозрачна и закрыта от погледи, освен ако вътрешните приспособления в аквариума осигуряват на рибите възможност да се крият;
3. количеството, дълбочината на водата и площта на нейната повърхност са подходящи за големината, броя и начина на живот на рибите;
4. да има места за криене и дъно, пресъздаващи в най-голяма степен естествената околна среда на всеки от видовете риба.

(2) Точка 4 на ал. 1 не се отнася за случаи, в които рибите се отглеждат за кратки периоди по време на карантина, опити за разплодна дейност и отглеждане на малките рибки.

Чл. 66. (1) Водата за отглеждане на риби има състав, киселинност, съдържание на соли и субстанции, които не причиняват вреда на рибите.

(2) Резки промени в състава на водата трябва да се избягват, освен ако рибите не са от видове, специално адаптирани към такива промени.

(3) Водата да се пречиства или се сменя изцяло или частично, преди съдържанието на отпадни продукти и остатъци от храна да достигне нива, които са вредни за рибите.

(4) Температурата на водата трябва да бъде подходяща за нуждите на съответните видове риби.

(5) Рибите трябва да бъдат хранени с храна, подходяща за вида, в такова количество и на такива интервали, че да поддържат нормално телесно тегло.

Раздел XIV.

Минимални изисквания към зоомагазини и развъдници при отглеждане, размножаване и продажба на кучета и котки

Чл. 67. (1) Клетките, в които са настанени животните (поединично или на групи) за предлагане за продажба, трябва да имат достатъчно площ, така че всяко животно да може да стои напълно изправено, да се храни, пие и спи, да се протяга и да ляга с напълно протегнати лапи, да се обръща без затруднения и всички животни да могат да легнат едновременно.

(2) Минималната височина на клетката е два пъти височината на животното до холката.

(3) Клетките се измиват и дезинфекцират ежедневно с дезинфектант с широк спектър.

Чл. 68. (1) Боксовете или помещенията за свободно настаняване на животните са най-малко с размерите, посочени в приложение № 2.

(2) Подовата повърхност трябва да е покрита с подходяща лесно сменяема и абсорбираща постеля, която осигурява комфорт на животните.

(3) Осигурява се в клетките прясна вода непрекъснато на разположение на животните, приспособления за игра, а за котките - съд с котешка тоалетна и приспособления за катерене.

Чл. 69. На котките и кучетата съобразно с тяхната порода и възраст се дава достатъчно количество пълноценна храна през определени интервали, съобразени с физиологичните им нужди:

1. до 4-седмична възраст - 4 пъти на ден;
2. от 4-седмична възраст до 4-тия месец - 3 пъти на ден;
3. от 4-тия месец до 7-месечна възраст - 2 пъти на ден.

Чл. 70. Котките и кучетата се продават ваксинирани съобразно схемите за ваксинация, посочени в лицензираните за употреба ваксини.

Чл. 71. Собствениците и гледачите в зоомагазина са длъжни да осигурят незабавно ветеринарномедицинска помощ на кучетата и котките, които показват отклонения от нормалното поведение и тревожни признаци за нарушено здраве и при всички случаи при наличие на следните признаци:

1. изтечения от носа;
2. възпалени очи и изтечения от очите;
3. кихане и кашляне;
4. повръщане;
5. обилна диария, особено когато има примеси от кръв;

6. куцота;
7. неспособност да се изправя, да ходи, да уринира и дефекира;
8. загуба на апетит;
9. загуба на тегло;
10. явна болка;
11. залитане и/или припадъци;
12. опадане на козина;
13. депресия или летаргия;
14. тръскане на главата и чесане на ушите;
15. прекомерно чесане;
16. отклонения от нормалното дишане;
17. ненормално движение на главата и очите;
18. повишена жажда и прием на вода.

Чл. 72. (1) Всяко куче и котка се маркира от ветеринарен лекар и им се издава паспорт.

(2) Маркировката на животните се извършва чрез поставяне на микрочип, преди да бъдат отбити и задължително преди да напуснат обекта на произход.

(3) Когато животните по ал. 1 се прехвърлят от един обект в друг преди отбиването им и не могат да бъдат маркирани предварително, те задължително се съпровождат от документация за произхода на животното и подробни данни за родителите.

Чл. 73. Развъдниците за кучета и котки изпълняват в допълнение и изискванията за отглеждане на животните по глава трета по отношение на:

1. гъстотата на настаняване на животните;
2. минималната площ за настаняване на животните;
3. осигурена площ за интензивно движение на животните и ежедневни разходки.

Глава трета.

ПАНСИОНИ (ХОТЕЛИ) ЗА ЖИВОТНИ

Чл. 74. Всеки пансион за животни трябва да има:

1. помещения и клетки за настаняване на животни;
2. приемно помещение за клиенти;
3. сервизни помещения за персонала;
4. помещение за изолиране на болни животни;
5. помещение за съхранение и приготвяне на храната;
6. помещение за почистване и дезинфекция на инвентара;
7. рецепция, архив и сервизни помещения за персонала;
8. съоръжения за настаняване на животни, проектирани, изградени и поддържани по начин, който предотвратява бягство на животните и осигурява доброто им здраве;
9. външни клетки със защита от неблагоприятните климатични фактори, от вредители и от нападения на други животни;
10. ефективна пожарогасителна система.

Чл. 75. (1) В пансионите за животни се настаняват само идентифицирани животни, които имат необходимите документи и регистрацията, изисквани от законодателството.

(2) Грижите за животните по време на престоя им се съобразяват с основните изисквания на собственика на животното и се вземат предвид специфичните нужди на животните, на които е направена хирургическа интервенция или които изискват приемането на специални лекарства, хранене със специални храни, къпане и почистване.

(3) Кученца между 10 - 16-седмична възраст могат да бъдат настанени за през деня, ако са получили първата си ваксина поне осем дни преди настаняването и собствениците им подписват декларация, че са уведомени за риска от заразяване на кученцата с някоя болест.

(4) Кучета на възраст над 16 седмици трябва да бъдат ваксинирани съгласно изискванията за ваксинация, посочени в чл. 81.

(5) Кученца на възраст между 10 - 20 седмици, които са настанени за през деня заедно с други кучета, трябва да бъдат наблюдавани през цялото време от персонала.

Чл. 76. Собственикът или управителят на пансион за животни е длъжен да осигури:

1. безопасността на всяко животно, настанено в пансиона;
2. надзор и грижи за животните от квалифициран персонал;
3. воденето на документация по чл. 100;
4. всекидневно хранене, поене на всички животни;
5. преглед на животните преди настаняването им;
6. високо ниво на хигиена в обекта;
7. бърза и подходяща помощ от ветеринарен лекар на животните, когато е необходимо;
8. връзка със собствениците на животно, когато забележат, че животното е болно или наранено;
9. план за действие при извънредни ситуации;
10. договор за ветеринарномедицинско обслужване на животните с регистрирано ветеринарно лечебно заведение;
11. спазване на изискванията на чл. 9, т. 13.

Чл. 77. При настаняване на животно в пансиона собственикът му дава писмено съгласие за съвместно настаняване на животното му с други животни.

Чл. 78. Гледачите, които полагат грижи за настанените животни, са длъжни:

1. да хранят, да осигуряват вода и да надзирават всички животни;
2. всекидневно да почистват помещенията, да сменят постелята, редовно да почистват приспособленията за почистване на екскрементите и на съдовете за храна и вода;
3. да осигуряват всекидневни разходки на животните;
4. да съобщават на собственика или управителя при появата на някои от симптомите по чл. 71.

Чл. 79. (1) На всички животни трябва да бъде осигурено постоянно наличие на чиста вода.

(2) Купичките за храна и вода трябва да са устойчиви и да са направени така, че да могат лесно да се почистват и да не нараняват животните.

Чл. 80. (1) Всички кучета и котки трябва да бъдат хранени поне веднъж на ден, съобразно със състоянието, възрастта и размера на животното.

(2) Кученца и котенца между четири- и шестмесечна възраст трябва да се хранят поне два пъти на ден с балансирана храна. По изключение, когато кученца и котенца под четиримесечна възраст са оставени да пренощуват, те трябва да бъдат хранени поне три пъти на ден.

(3) Когато ветеринарният лекар, възрастта или здравословното състояние го изисква, животните се хранят съобразно лекарските предписания.

Чл. 81. (1) За да могат да бъдат настанени в пансион:

1. кучетата трябва да бъдат предварително ваксинирани срещу бяс, гана, хепатит, параинфлуенца и парвовируса;

2. котките трябва да бъдат предварително ваксинирани срещу вирусен ентерит и инфекциозен ринотрахеит;

3. кучетата и котките трябва да са обезпаразитени;

4. животните трябва да бъдат здрави.

(2) Направените ваксинации по ал. 1 трябва да са отразени в паспорта на животното, да са извършени в рамките на предшестващите 12 месеца и да е видно, че следващата дата за ваксинация не е пропусната.

(3) Животни, които не са обезпаразитени преди настаняването, трябва да бъдат обезпаразитени за сметка на собственика, като той бъде своевременно информиран.

Чл. 82. (1) Животни, които са болни или има съмнение за някое инфекциозно заболяване, не могат да се допускат в обекта.

(2) Ако по време на престоя на животното в пансиона възникне съмнение, че е заразено или болно, трябва да се потърси възможно най-бързо ветеринарномедицинска помощ и собственикът да бъде информиран.

(3) Съмнителното за заболяване животно или клинично доказани болни животни се изолират от останалите в отделно помещение.

(4) Всички животни, които са били в контакт със заразено животно, се поставят под наблюдение.

(5) Местата за изолиране на съмнителните или заразените животни трябва да са отделени, а външните изолатори трябва да се намират поне на десет метра от някое от другите помещения в обекта.

Чл. 83. (1) Помещенията за настаняване на животните трябва да се почистват и да се дезинфекцират редовно.

(2) Всички помещения/изолатори и дворове трябва да се почистват поне веднъж на ден.

(3) Всички използвани постелки, приспособления и неизядена храна трябва да бъдат премахнати преди почистването и измиването.

(4) Използваните постелки и неизядена храна трябва да бъдат поставени в запечатани контейнери и по-късно да бъдат изхвърлени.

(5) След почистването местата за спане трябва да се подсушат.

Чл. 84. (1) Дезинфекцирането на помещенията за настаняване и на клетките трябва да се извършва всеки път, когато те се освобождават, или на всеки седми ден, като тогава дезинфекцията се извършва с медицински дезинфектанти.

(2) След дезинфекцирането съдовете трябва да се измият с оглед избягването на отравяне. При извършване на дезинфекцията трябва да се спазват инструкциите на производителя.

(3) Всички съдове, използвани за хранене и поене на животните, трябва да се почистват всекидневно.

Чл. 85. (1) В пансионите редовно се извършва контрол на вредителите - бълхи, кърлежи, мухи, комари и гризачи.

(2) Използваните за контрола на вредителите препарати трябва да са предписани от ветеринарния лекар и да се спазват инструкциите на производителя.

Чл. 86. Забранява се употребата на дезинфектанти, съдържащи фенол, в помещенията или за приборите за котки.

Чл. 87. (1) Кучешките и котешките колибки трябва да се заключват.

(2) Всички индивидуални колибки трябва да са снабдени с ключалки, които животните да не могат да отварят.

(3) Всички използвани методи за сигурност трябва да позволяват свободно влизане и излизане на животните и на персонала от сградите в случай на опасност.

Чл. 88. (1) Около всички обекти за настаняване трябва да има допълнителна ограда, предпазваща от бягство на животните, която трябва да:

1. е висока поне 1,8 метра;

2. е направена по начин, който не позволява на кучетата да копаят под нея;

3. е изградена по начин, непозволяващ катерене.

(2) Външните стени на обекта могат да служат като външна ограда, при условие че не позволяват бягството на животните.

Чл. 89. (1) На настанените в обекта кучета се осигурява всекидневна разходка, която може да бъде под формата на:

1. осигуряване на достъп на кучетата до зоната за разходка и упражнения поне два пъти дневно, и/или

2. осигуряване на минимум 10-минутна разходка на кучетата поне два пъти дневно.

(2) За кучета, които са настанени в ограждения с големина над двайсет метра, не се изискват допълнителни разходки и упражнения освен в случаите, когато престоят им е за повече от четири седмици.

(3) По време на разходките/упражненията трябва да се вземат мерки, за да се предотврати възможността за бягство на животните, както и нападения или наранявания от други животни.

(4) За по-активните или по-старите кучета може да се изисква повече или по-малко от общите упражнения.

(5) През деня кучетата могат да бъдат разхождани съобразно изискванията и след писмено разрешение от собственика.

(6) Кучетата не трябва да се разхождат извън рамките на сградите/обекта заради тяхната безопасност, освен ако:

1. са на каишка през цялото време;

2. са под надзора на пълнолетно лице;
3. не повече от две кучета могат да бъдат разхождани от един човек;
4. има писмено разрешение от собственика.

(7) Котките не трябва да бъдат разхождани с други котки освен с такива, с които се разбират, и след съгласието на собственика.

Чл. 90. (1) Помещенията за настаняване на кучета и котки трябва да бъдат проектирани, конструирани, обслужвани и поддържани по начин, който гарантира добро здравословно състояние и добри условия за живот на животните и предотвратява бягството им.

(2) Настаняването трябва да осигури защита от атмосферните условия (вятър, дъжд, слънце и други неблагоприятни климатични условия), вредители и безпокойство от други животни.

(3) Материалите за изграждане на помещенията трябва да се поддържат и почистват лесно, да осигуряват стабилност и да не са токсични.

(4) Подовете на местата за настаняване на животните в помещенията за кучета и котки трябва да бъдат направени от непромокаем материал за подпомагане на почистването и дренирането.

(5) Вътрешните повърхности на помещенията за кучета и котки трябва да бъдат направени от непромокаеми, солидни, подлежащи на миене материали, със заоблени ръбове при прехода между стените и пода, за да се улесни почистването и дезинфекцията.

(6) Подовете на помещенията за кучета и котки трябва да са наклонени, за да се позволява на отпадъците и водата да се оттичат. Трябва да се осигури отводнителен канал за оттичане на водата след почистване.

Чл. 91. (1) Кошарите трябва да са:

1. отделени или от плътни прегради, или от заварена или плетена мрежа;
2. напълно затворени с плътен покрив.

(2) Всички външни помещения за настаняване на кучета трябва да бъдат осигурени с пространство за спане, защитено от атмосферните условия, което да включва повдигнати легла.

Чл. 92. Когато кучешките кошари са разположени в закрито помещение, трябва да се поддържа подходяща температура, влажност и вентилация.

Чл. 93. В затворените постройки, където изкуствената вентилация е единствената възможност за достъп на въздух, се осигурява:

1. въздухообмен със скорост от 8 - 12 пъти на час;
2. уредите за вентилация не трябва да създават течение и трябва да разпространяват свеж въздух към всички помещения за настаняване;
3. температура в рамките на 15 - 27°C.

Чл. 94. (1) Помещенията и оборудването за котки трябва да бъдат отделени от помещенията и оборудването за кучета с плътни стени.

(2) Котките се нуждаят от колкото се може повече свеж въздух, така че изграждането на ограждения от телена мрежа трябва да бъде важен фактор при помещенията за настаняване на котки.

Чл. 95. (1) Всички възрастни кучета трябва да бъдат настанени по едно в кошара, освен ако собственикът/ците не са дали писмено разрешение кучетата да бъдат настанявани заедно.

(2) До три кучета от едно семейство могат да бъдат настанени заедно, когато собственикът е подписал писмено, че кучетата са съвместими и нормално се отглеждат заедно вкъщи.

Чл. 96. (1) Размерите на кошарите за кучета трябва да отговарят на размерите, посочени в таблица 1 на приложение № 3.

(2) Една трета от площта на всяка кошара трябва да бъде водоустойчива.

(3) Всяка кошара трябва да разполага с повдигнато от пода отделение или съоръжение за спане за всяко настанено куче, както и да бъде оборудвана с индивидуални купи за храна.

(4) Кучетата със склонност към агресия се настаняват отделно от другите животни, разхождат се отделно и не се допускат в общите заграждения за разходка и упражнения.

Чл. 97. (1) Котките могат да бъдат настанени в клетки или комплекси с няколко отделения, които включват:

1. отделение за спане;
2. укритие, което може да бъде отделението за спане, ако е снабдено с непрозрачни стени, и да позволява на всяка котка да се отделя от другите котки, отглеждани в същия комплекс, и онези в съседните клетки/комплекси, и
3. пространство за разходка.

(2) Котките трябва да бъдат настанявани поотделно, с изключение на комплекси с няколко отделения, където съвместими котки от едно семейство могат да бъдат настанени заедно.

(3) Собственикът трябва да даде писмено разрешение котките да бъдат настанени заедно.

Чл. 98. (1) Клетките за краткосрочно настаняване на котки до 7 дни трябва да имат площ на пода поне 1 м² и минимална височина от 1 м.

(2) На котките, които ще останат повече от 7 дни, трябва да бъде осигурено настаняване, което отговаря на следните критерии:

1. клетки с минимална площ на пода от 1,5 м² и минимална височина 1 м; или
2. комплекси с няколко отделения, които имат минимална площ на пода от 0,8 м², минимална ширина от 900 мм и минимална височина от 1,8 м.
- (3) Комплексът по ал. 2, т. 2 трябва да се състои от поне две нива, включително повдигнато отделение за спане. По-високото/ите ниво/а трябва да бъде свързано с пода чрез рампа, стълб или стъпала.
- (4) Размерите по ал. 2, т. 2 са само за една котка и допълнително подово пространство от един квадратен метър се осигурява за всяка допълнителна котка.
- (5) Всяка котка трябва да има индивидуално пространство за спане, купа за храна и съд за котешка тоалетна.

Чл. 99. Пространствата за движение на открито трябва да отговарят на следните изисквания:

1. да са добре поддържани, да не са кални, оголени и прашни;

2. оградите трябва да предотвратяват преминаване и бягство на кучета от едно заграждение в друго и да се поддържат в такова състояние, че да предпазват от нараняване;
3. осигурена е площ на куче съгласно таблица 2 на приложение № 3;
4. осигурени са подходящи зони за почивка съгласно таблица 2 на приложение № 3;
5. служител от персонала трябва да бъде на такова разстояние от животните, че да ги вижда и чува във всяко заграждение по всяко време;
6. оградите на пространствата за движение на открито трябва да бъдат:
  - а) високи най-малко 1,8 м;
  - б) да бъдат изградени от тухли, бетон, дърво, желязо или подобни твърди материали или верижна мрежа, произведена от тел с дебелина 3,15 мм, така че да образува еднакви отвори от по 50 мм, или заварена мрежа с дебелина на телта 4 мм и с максимална големина на отворите 50 мм;
  - в) поддържани по начин, който да предотврати възможността кучетата да се измъкват;
  - г) снабдени със самозатварящи се и самозаклучващи се порти или врати;
  - д) проектирани така, че да се предотврати възможността деца да прескочат в заграденото пространство;
7. да бъде осигурено помещение на закрито, предназначено за настаняване на животните в студено време, което е достатъчно за броя на кучетата, настанени в обекта.

Чл. 100. (1) Собственикът или управителят на пансион водят дневник, в който се вписва следната информация за всяко животно, прието за настаняване:

1. име на животното;
2. телефон и адрес за контакт със собственика или с лицето, което го представлява;
3. описание на животното, включващо:
  - а) пол;
  - б) порода;
  - в) цвят;
  - г) възраст;
  - д) данни за състоянието му при пристигане;

е) отличителни особености;

ж) данни за постоянната идентификация на животното, където е приложимо, или номера на микрочипа;

4. дата на приемане;

5. предполагаема дата на напускане;

6. предполагаем час за настаняване/напускане;

7. данни за медицински и диетични нужди, изисквания по отношение на къпането и на грижите за козината;

8. всякакви нашийници, каишки или принадлежности, внесени с животното;

9. ваксинационен статус;

10. лечение за диروفилариоза (кучета);

11. име и телефон за контакт с ветеринарния лекар на кучето;

12. всякакви промени в поведението на кучето по време на престоя в обекта.

(2) Дневникът се съхранява в продължение на най-малко 3 години от датата на последното вписване и се предоставя на контролните органи при проверка.

Глава четвърта.

ПРИЮТИ ЗА БЕЗСТОПАНСТВЕНИ ЖИВОТНИ

Раздел I.

Общи изисквания

Чл. 101. (1) Приюти за животни се регистрират в РВМС и трябва да разполагат със:

1. помещение за приемане на граждани и водене на картотека;

2. помещение за извършване на ветеринарномедицинска дейност (кастрации на животни, общи манипулации и първа помощ);

3. санитарно помещение за персонала;

4. помещение за съхранение и приготвяне на храна;

5. помещение за съхранение на оборудване за почистване и дезинфекциране на помещенията и приборите;

6. карантинно помещение;

7. отделни помещения за настаняване на здрави животни според вида и изискванията за отглеждането им;

8. помещение за болни или наранени животни;

9. помещение с ниска температура за трупове на животни (хладилна камера);

10. място за игра и разходка на животните.

(2) За осигуряване на здравните грижи за животните приютът трябва да има сключен договор за ветеринарномедицинско обслужване с регистрирано ветеринарно лечебно заведение или да разполага с такова в самия приют.

Чл. 102. Приюти, в които се настаняват безстопанствени кучета и/или котки, може да извършват и дейности съгласно чл. 47, ал. 1 и 3 ЗЗЖ - кастрация, обезпаразитяване, ваксинация срещу бяс, маркировка и връщане на животните по местата, от които са взети.

Чл. 103. (1) Територията на целия приют трябва да бъде оградена.

(2) Приютът трябва да бъде денонощно охраняван по някой от следните начини: жива охрана, алармен механизъм, видеокамери.

Чл. 104. (1) Стените и подовете на помещенията, в които са настанени животните, трябва да бъдат изградени от непропусклив и нехигроскопичен материал, който може лесно да бъде почистен и дезинфекциран. Те трябва да са устойчиви на издраскване и дъвчене.

(2) В затворените помещения за животни трябва да има достатъчно добра вентилация. В тези помещения стените и покривът трябва да са добре изолирани.

(3) Препоръчителната температура в тези помещения е между 10°C и 20°C и не по-ниска от 5°C.

(4) В помещенията за болни и наранени животни температурата не трябва да е по-ниска от 15°C.

Чл. 105. (1) Помещенията за настаняване на кучета може да се състоят от две отделения: вътрешно и външно (за игра и разходка), като общата квадратура отговаря на изискванията на чл. 34, ал. 1, т. 1 ЗЗЖ.

(2) Вътрешното отделение е не по-малко от 1,2 м x 1,8 м.

(3) Външното отделение е не по-малко от 1,2 м x 2,4 м.

(4) Ако няма външни отделения на помещенията за настаняване, приютът трябва да разполага с обособено място за игра и разходка не по-малко от 150 кв.м.

(5) В случай че повече от едно куче бъде настанено в едно помещение, всяко куче трябва да разполага с не по-малко от 1,5 м² във вътрешното отделение и 2 м² във външното.

(6) В помещенията за настаняване на кучета трябва да има подходящи играчки.

Чл. 106. (1) Помещенията за индивидуално настаняване на котки трябва да са с размери най-малко 1 м x 1 м x 1,50 м, като общата квадратура отговаря на изискванията на чл. 34, ал. 1, т. 2 ЗЗЖ.

(2) Когато котките се настаняват по групи, не повече от 12 възрастни или 15 малки трябва да обитават помещение с размери 3 м x 4,5 м x 2,50 м.

(3) Във всяко помещение за настаняване на котки трябва да има място за тоалетна, подходящо легло за всяка котка и подходящи играчки.

Чл. 107. (1) Не по-малко от 1/3 от пространството в помещенията за настаняване и 1/3 от помещенията за карантин трябва да са построени така, че да позволяват работа с агресивни животни и да позволяват тяхното индивидуално настаняване.

(2) Кастрираните кучета се настаняват за следоперативния период в самостоятелни клетки или помещения.

Чл. 108. В приюта трябва да има достатъчно персонал, обучен да работи с животните.

Чл. 109. (1) Управителят на приюта е отговорен за организацията на работата на приюта, за спазването на ветеринарно-санитарните предписания, за набиране на доброволци за работа в приюта, за спазване на изискванията за хуманно отношение към животните и за поддържане на документацията по чл. 44, ал. 2 ЗЗЖ.

(2) Лице, на което са наложени административнонаказателни санкции за нехуманно отношение, жестокост или особена жестокост към животни, не може да бъде управител на приют или да работи в приют.

Раздел II.

Транспортиране и разтоварване на животни

Чл. 110. (1) Собственикът на приют трябва да има едно или повече подходящи за транспортиране на животни превозни средства.

(2) Отделението за животните в превозното средство трябва да:

1. е отделено от шофьорската кабина;
2. е достатъчно голямо, за да може животното да стои изправено и да лежи в естествена поза;
3. има вентилация;
4. няма остри ръбове;
5. е оборудвано така, че да може да гарантира безопасен транспорт на животните и да е снабдено с аптечка за оказване на първа помощ на животните;
6. има конструкция, която както да не позволява на животното да избяга, така и да гарантира, че няма да се подава извън рамките на превозното средство глава или крайник на някое от транспортираните животни;
7. има подове, които са достатъчно здрави да понесат тежестта на животните, които се транспортират, и да имат повърхност, която не е хлъзгава, за да се намали до минимум вероятността от нараняване;
8. осигурява защита от атмосферните условия с достатъчна вентилация на превозните средства;
9. е изградено от материали и конструкция, които позволяват ефективно почистване и дезинфекция;
10. бъде ясно обозначено, че превозва животни и да са изписани името, адресът и телефонният номер на приюта върху външната страна на купето.

Чл. 111. Животните се залавят от екип на приюта в присъствието на ветеринарен лекар с ръце, примки, мрежи и други хуманни методи, а ако това е невъзможно, чрез употреба на упойващи вещества, чиято дозировка се определя от ветеринарния лекар.

Чл. 112. (1) Животните се разтоварват чрез специално оборудвана подвижна рампа, клетка или друго средство за пренос на животните, което позволява разтоварването да се извършва, без да се причинява стрес или физическо увреждане на животните.

(2) Когато животното е упоено, то се сваля на ръце и за пренасянето му до помещението за настаняване се използва преносима клетка, количка, дъска или други съоръжения за пренос на животни.

Чл. 113. Забранява се:

1. транспортирането на животни при условия, причиняващи им болка, наранявания, стрес и страдания;
2. по време на товарене, разтоварване и придвижване:
  - а) животните да бъдат удряни, блъскани и ритани;
  - б) да се притискат чувствителни части на тялото на животното;
  - в) да се мачкат, усукват или чупят опашките на животните;
  - г) да се използват приспособления, които причиняват болка на животните;
  - д) животните да се преместват с механични устройства, както и да се повдигат или влачат за главата, рогата, ушите, краката, опашката или космената покривка;
3. преместването на животните с механични устройства, както и повдигането или влаченето за главата, рогата, краката, опашката или космената покривка и използването на електрически остен;
4. разтоварване на животните чрез влачене, хвърляне, изсипване от височина или друго действие, което причинява силен стрес, нараняване или болка на животните.

Раздел III.

Приемане на животни

Чл. 114. (1) В приюта се осигурява 24-часово дежурство за приемане на безстопанствени животни, както и за спешни случаи на наранени животни. То може да бъде организирано от самия приют или в сътрудничество с ветеринарна организация, която трябва да има на разположение телефонния номер на дежурния в приюта.

(2) При получаване на сигнал за скитащо животно собственикът на приюта или упълномощен от него служител проверява дали животното е обявено за загубено и в този случай уведомява собствениците на животното.

(3) В случай че животното не е обявено за изгубено, собственикът на приюта или упълномощен от него служител осигурява залавянето му и транспортирането му до приюта, ако лицето, което е подало сигнала, не може само да направи това.

(4) Когато има опасност за живота на животното, собственикът на приюта или упълномощен от него служител трябва да се погрижи животното да бъде прието в рамките на 4 часа от подаване на сигнала.

(5) В случаите, когато животното е болно или агресивно, то трябва да бъде прието в рамките на 24 - 48 часа след получаване на сигнала, а в останалите случаи - в 7-дневен срок.

(6) В случай че в приюта няма места, собственикът на приюта или упълномощен от него служител може да се договори с този, който е намерил животното, или друго заинтересовано лице да поеме грижите за животното, докато се освободи място в приюта, или да се договори животното да бъде прието в друг приют.

(7) Ако животното е ранено, собственикът на приюта или упълномощен от него служител може да осигури подходящо лечение, транспорт за животното до ветеринарна клиника и след лечението да го върне обратно в приюта.

(8) Ако за животното има основателни подозрения за заразяване с бяс, собственикът на приюта или упълномощен от него служител трябва да уведоми Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) или съответната регионална ветеринарномедицинска служба (РВМС).

Чл. 115. (1) Собственикът на приюта или упълномощен от него служител приема животни, чиито собственици повече не могат да се грижат за тях, и спомага за намирането на нови собственици.

(2) Приютът трябва да приеме животните по ал. 1 до 8 дни след получаване на сигнал от собственика.

(3) Собствениците, които оставят животни в приюта, нямат право да осиновяват други животни от същия приют, с изключение на специални случаи и със съгласието на собственика на приюта.

(4) Собственикът, който оставя животно в приюта, трябва да предостави личните си данни и да удостовери, че е истинският собственик на животното и че е съгласен правата на собственост върху животното да преминат в ръцете на приюта.

(5) Собственикът по ал. 4 също така предоставя всички документи на животното, дава информация относно характера и навиците на животното и плаща такса за използване на услугите на приюта.

(6) Ако животното отговаря на предписаните от закона критерии за евтаназиране, собственикът на приюта може да откаже да го приеме и насочва собственика на животното към регистрирано ветеринарно лечебно заведение.

Чл. 116. По изключение, когато в приюта има възможност за настаняване и прием на котки, и при сигнал за безстопанствени такива, собственикът на приюта ги приема. При необходимост им осигурява подходящо лечение, кастрира ги, маркира ги по подходящ начин и след като се възстановят, ги връща по местата, от които са заловени.

Раздел IV.

Настаняване и грижи за животните

Чл. 117. Кърмещи животни с малки, болни или агресивни животни се настаняват в индивидуални клетки или помещения.

Чл. 118. (1) Всяко новоприето животно първоначално трябва да се постави под карантина: за кучетата - 10 дни, а за котките - 14 дни, по начин, който не позволява контакт с други животни.

(2) Карантинното помещение трябва да бъде дезинфекцирано след напускането на всяко животно.

(3) По време на карантина персоналът на приюта проверява общото състояние на животните три пъти дневно и води запис на наблюденията и в случай на нужда уведомява ветеринарния лекар.

(4) Сроковете за карантина по ал. 1 не се отнасят за животните, които приютът обработва съгласно чл. 47, ал. 3 ЗЗЖ (кастриране, обезпаразитяване, ваксиниране срещу бяс, маркиране и връщане по места на безстопанствени кучета и/или котки).

Чл. 119. (1) Всяко новоприето животно трябва да бъде прегледано от ветеринарен лекар в рамките на 24 часа след приемането му.

(2) Животните трябва да бъдат обезпаразитени вътрешно и външно и да бъдат ваксинирани срещу бяс.

Чл. 120. (1) Животните в приютите трябва да бъдат настанявани при условия, които свеждат до минимум предаването на инфекции, контакти между неравностойни животни и препятстват възможностите за размножаване.

(2) Всички животни трябва да бъдат хранени в съответствие с нуждите им. Всяко изключение, свързано със здравословното състояние на съответното животно, се определя от ветеринарния лекар.

(3) Персоналът на приюта проверява общото състояние на животните в приюта не по-рядко от два пъти дневно и води запис на наблюденията, като в случай на нужда уведомява ветеринарния лекар.

(4) Всички забелязани отклонения от здравето и задължително когато се наблюдават симптомите по чл. 71, трябва да бъдат отбелязвани в досието на съответното животно и да бъде уведомяван ветеринарният лекар.

(5) Всички помещения на приюта трябва да бъдат почиствани ежедневно, помещенията със животни също така трябва да бъдат дезинфекцирани периодично. Изпражненията трябва да се почистват ежедневно.

Раздел V.

Намиране на нови стопани

Чл. 121. Приютът трябва да е отворен за свободен достъп на граждани поне за осем часа в делничните и почивните дни с изключение на официалните празници.

Чл. 122. (1) Собствениците на изгубени животни подават молба до собственика на приюта, за да получат обратно своето животно.

(2) В случаите, когато собственикът на приюта, управителят или упълномощен от него служител има съмнения относно това, дали лицето е истинският собственик на животното, може да поиска документ за собственост (паспорт, ветеринарен картон, снимки, свидетелство на съсед и пр.) или да изчака 8 дни някой друг да предяви претенции към животното.

(3) Представянето на свидетелствата за собственост, описани в предходната алинея, е задължително в случаите, когато животното не разпознава човека, агресивно е към него/нея или се страхува от него/нея.

(4) Собственикът на животното трябва предварително да заплати разходите по настаняването на животното според актуалния ценоразпис на приюта.

(5) При получаване на животното си собственикът подписва декларация, че е истинският собственик на животното и че е получил животното си.

(6) Преди да напуснат приюта, котките и кучетата трябва да бъдат маркирани с микрочип или татуировка, ако нямат идентификация.

Чл. 123. (1) В случаите, когато собственикът не потърси животното си или ако животното е конфискувано или оставено в приюта, собственикът на приюта, управителят или упълномощен от него служител трябва да даде животното за

осиновяване на друг човек, който поема задължението да се грижи по необходимия начин за него.

(2) В случаите, когато има повече от един желаещ да осинови животното, приютът го дава на този, който разполага с най-добри условия за отглеждане.

(3) Преценката по ал. 2 се прави на базата на наличие на предишен опит с животни на желаещия да го осинови, познания, условия на живот и предпочитания за вида животно.

(4) Преди да даде животното за осиновяване, собственикът на приюта, управителят или упълномощен от него служител може да провери дали кандидатът отговаря на условията и дали данните, които е предоставил, отговарят на истината, като направи посещение на обекта или дома, в който ще бъде настанено животното, по изричната покана и съгласие на кандидата за осиновяване.

Чл. 124. (1) При осиновяване новите собственици трябва да подпишат декларация за осиновяване по образец, посочен в приложение № 3, с която се задължават да се грижат добре за осиновеното животно.

(2) В случай на промяна на адреса собственикът на животното трябва да уведоми писмено собственика на приюта.

(3) Служител на приюта може да извършва проверки в дома на осиновителя след получаване на предварително съгласие от страна на осиновителя.

Чл. 125. Кучетата и котките трябва да бъдат кастрирани, преди да бъдат дадени за осиновяване, при условие че възрастта и здравословното им състояние го позволяват.

Раздел VI.

Водене на документация

Чл. 126. (1) Собственикът на приюта или упълномощен от него служител води регистър, в който вписва данните за изоставените или изгубени животни, приетите, върнатите на собствениците или по места на залавяне по чл. 47, ал. 3 ЗЗЖ и осиновените животни, както и проведените курсове на лечение, умрелите и евтаназираните животни.

(2) В регистъра се попълват следните данни:

1. номер на животното;
2. описание и снимка на животното;

3. идентификационен номер на ваксината против бяс (ако животното има такава);
4. идентификационен номер на животното, ако има такъв;
5. заявление дали животното е намерено, конфискувано или дадено за отглеждане;
6. дата, час и място на залавяне;
7. име и адрес на човека, който е намерил/оставил животното;
8. дата и час на приемане на животното в приюта;
9. име на служителя, приел животното.

(3) Данните в регистъра трябва да бъдат защитени срещу изтриване или неправомерна промяна.

(4) Всяко животно трябва да има и лично досие, в което освен данните от регистъра по ал. 2 трябва да има и следните данни:

1. в случаите, когато животното е оставено от собственика - данни за първоначалния собственик, неговото съгласие правата на собственост да бъдат прехвърлени върху приюта и документацията на животното;
2. ако животното е конфискувано - копие от заповедта за конфискация;
3. здравословното състояние на животното при постъпването и предприето лечение;
4. ветеринарно лечение, кастрация, хронични заболявания и наранявания;
5. характер и поведение на животното (към други животни, хигиенни навици, хранителни навици, лаене, възможна агресия, страх и др.);
6. възможни наранявания, причинени от животното на хора или други животни.

Чл. 127. Собственикът на приюта приема правилник за вътрешния ред и организацията на работа в приюта, в който описва действащия ред и грижите за животните, поддръжката на съоръженията и хигиената и мероприятията по дезинфекция, дезинсекция и дератизация в съответствие с тази наредба.

Чл. 128. Временните приюти по чл. 47, ал. 3 ЗЗЖ трябва да отговарят на изискванията по чл. 101, ал. 1, т. 1, т. 3 - 5 и т. 8 - 10 и ал. 2, чл. 103 - 105, чл. 107 - 114, чл. 117, 120, 121, 124, 126 и 127.

Глава пета.
КОНТРОЛ

Чл. 129. (1) Националната ветеринарномедицинска служба извършва проверки за спазване изискванията на наредбата, както и тези по чл. 178 ЗВД.

(2) Собствениците и управителите на животновъдни обекти осигуряват достъп на контролните органи до всички места, където се отглеждат животните, и им предоставят цялата документация, необходима за осъществяване на контрола.

(3) Проверките по ал. 1 се извършват самостоятелно, едновременно с проверки с друга цел или по сигнал за нарушения.

Чл. 130. (1) При констатирани нарушения на изискванията по тази наредба контролните органи:

1. издават задължителни предписания, в които посочват срок за отстраняване на нарушенията;
2. разпореждат спиране на експлоатацията на обекта за срок, определен по тяхна преценка, но не по-дълъг от 6 месеца, когато нарушенията не бъдат отстранени в определения по т. 1 срок;
3. правят предложение до директора на РВМС, на чиято територия се намира обектът, да заличи регистрацията му и обезсили издаденото удостоверение;
4. налагат административно наказание и предприемат административни мерки по реда на ЗВД и ЗЗЖ.

(2) Мярката по ал. 1, т. 3 се налага само в случаите, когато нарушенията не бъдат отстранени след изтичане на 6-месечния срок по ал. 1, т. 2 или при доказани системни и/или груби нарушения на изискванията на тази наредба.

(3) След отстраняване на нарушенията контролният орган по молба на собственика отменя разпореждането за спиране на експлоатацията на обекта по ал. 1, т. 2.

(4) Обект, чиято регистрация е заличена, може да бъде регистриран отново по общия ред, предвиден в ЗВД.

Чл. 131. (1) Регионалните инспекции по околна среда и води (РИОСВ) извършват проверки по местонахождението си на обектите по тази наредба за дивите животни:

1. постоянни проверки съгласно чл. 59, ал. 4, т. 1 ЗЗЖ;

2. проверки по постъпили молби, жалби и сигнали за нарушения на правилата за защита на животните, подадени от държавни органи, физически и юридически лица съгласно чл. 59, ал. 4, т. 2 ЗЗЖ.

(2) РИОСВ прилага предвидения:

1. контрол в глава шеста ЗЗЖ;

2. административнонаказателни разпоредби и принудителни административни мерки в глава седма ЗЗЖ.

(3) Собствениците на обектите по тази наредба, притежаващи диви животни, са длъжни при извършване на проверките да оказват съдействие на проверяващите лица съгласно чл. 60 и 61 ЗЗЖ.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Земноводни" са видове земноводни животни от клас Amphibia.

2. "Водни костенурки" са видове костенурки, адаптирани за живот във водна среда, които прекарват част от времето на сушата.

3. "Временен приют" е обект, в който се настаняват за отглеждане кучета, обработени по чл. 47, ал. 1 ЗЗЖ и които не са върнати по местата, от които са взети, и не са се явили до момента на настаняването лица, които да ги отглеждат като домашни любимци.

4. "Гризачи" са животни от видовете, принадлежащи към разред Rodentia, традиционно отглеждани като домашни любимци.

5. "Дистрес" е състояние вследствие неспособност или невъзможност за приспособяване към действието на дразнителите.

6. "Дървесни гущери" са видове гущери, приспособени към живот, свързан с катерене по клони и листа, на дървета, храсти и друга растителност.

7. "Етологични нужди" са особености в поведението на животните, свързани с проявяването на характерното за всеки животински вид поведение към себеподобните, околната среда и други видове животни.

8. "Етолог" е експерт по поведението на животните - посочен в списък, одобрен от министъра на околната среда и водите.

9. "Зоохигиенни параметри" са изискванията за опазване здравето на животните и гарантиране на тяхното благосъстояние чрез създаване на условия за отглеждане и хранене, съответстващи на техните физиологични нужди.

10. "Кафезни птици" са видове птици, с изключение на хищните, традиционно държани в клетка като домашни любимци.

11. "Кошара" е оградена площ със стени и решетки, в която се отглеждат едно или повече животни. Свободата на движения на животните в кошарата е по-малко ограничена от тази в клетката.

12. "Микроклимат" е температурата, скоростта и влажността на въздуха, който заобикаля непосредствено животното, температурата на повърхността, капацитета на топлинна проводимост и влага на материала в непосредствената му среда.

13. "Нелетящи птици" са видове птици, традиционно отглеждани в клетки като домашни любимци, които имат недоразвити крила и не могат да летят, като например китайският пьдпъдък-джудже.

14. "Обекти, в които се отглеждат, развъждат и/или предлагат домашни любимци с цел търговия" са зоомагазини и развъдници, като:

1. зоомагазин е обект за временно пребиваване на животни с цел продажба;

2. развъдник е обект за отглеждане и развъждане на домашни любимци с цел търговия.

15. "Пансиони (хотели) за животни" са обекти за временно настаняване на животни, без да има продажба и смяна на собственика.

16. "Помещение за продажба" е част от търговската площ на зоомагазина или развъдника, достъпно за клиентите.

17. "Помещения за настаняване на животни (помещенията или кошарите за живеене)" са местата, в които животните се държат извън часовете на излагане за продан в помещенията за продажба.

18. "Пор" е изкуствено селектирана порода на европейския пор *Mustela putorius furo*.

19. "Постеля" е материал (като дървесни стърготини, торф, слама и др.), покриващ пода на местата за живеене, изпълняващ хигиенна функция и създаващ комфорт на животните. Същият предоставя възможност на животните да се заравят и крият.

20. "Сухоземни гуцери и змии" са видове гуцери и змии, приспособени за живот на сушата или под земята, които могат да се катерят по растителност, скали и пр.

21. "Сухоземни костенурки" са видове костенурки, напълно приспособени за живот на сушата.

22. "Скални гуцери" са видове гуцери, приспособени към живот, свързан с катерене по камъни, скали, стени, дървесни стволоче и други отвесни повърхности.

23. "Температурен оптимум" е, когато температурата в помещението е в диапазон, който позволява на животното да поддържа температурния си баланс, без да увеличава производството на топлина на тялото си и без да губи топлина.

24. "Терариум" е място за отглеждане на животните с климат, специално приспособен към изискванията им.

25. "Хищни животни" са животни, използващи за храна месо.

26. "Хванати в природата" са диви животни, родени и живели на свобода до момента на тяхното залавяне.

Заключителни разпоредби

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 176, ал. 2 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

§ 3. Наредбата влиза в сила от 1 юли 2009 г.

§ 4. В срок до 30 юни 2009 г. съществуващите обекти привеждат дейността си в съответствие с изискванията на тази наредба.

§ 5. Изпълнението на наредбата се възлага на генералния директор на НВМС.

Приложение № 1 към чл. 6, т. 4

Предписания за температура в помещенията

Вид на животните	Оптимална температура в °C
Зайци	
Морски свинчета	
Мишки	
Плъхове	20 - 25
Хамстери	
Песчанки (Gerbillinae)	
Котки	15 - 21
Кучета	
Порови (Mustellidae)	

Температурите в таблицата се прилагат за възрастни здрави животни.

За млади животни температурата може да бъде по-висока от посочената според преценката на ветеринарния лекар.

Температурата на помещенията трябва да бъде регулирана в съответствие с възможните промени в термичната регулация на животните, която може да се дължи на специални физиологични условия.

В съответствие с климатичните условия, преобладаващи в различните региони на Република България, може да се осигури вентилационна система, която има капацитет едновременно да топли и да охлажда доставения въздух.

Приложение № 2 към чл. 8

I. ПТИЦИ

1. Размери на клетки за птици при продажба в зоомагазини

Размери на клетки за малки птици

Широчина	52 см;	48 см	48 см
Дълбочина	32,5 см;	32,5 см	32,5 см
Височина	56 см;	56 см	60 см

Размери на клетки за средни птици

Широчина	60 см;	80 см	80 см
Дълбочина	33 см;	50 см	50 см
Височина	81 см;	102 см	105 см

Размери на клетки за големи птици

Широчина	100 см;	120 см
Дълбочина	80 см;	75 см
Височина	187 см;	170 см

2. Площ на клетки за птици при отглеждане в развъдници

Дължина на птицата, cm (1)	Минимална площ, m ²	Минимална площ за птица, когато се гледат в група, m ²	Най-дългата страна трябва да е най-малко, m	Минимална височина, m
До 15	0,31	0,03	0,7	0,6
16 - 20	0,31	0,04	0,7	0,6
21 - 25	0,45	0,055	0,9	0,6
26 - 35	0,84	0,1	1,2	0,8
36 - 45	1,44	0,6	1,6	1,0
46 - 55	2,2	1,0	2,0	1,2
56 - 65	3,12	1,5	2,4	1,5
66 - 75	4,2	2,1	2,8	1,8
Над 75	6,5	3,0	3,6	1,8

Забележка.

(1) Измерено от върха на клюна до върха на опашката. Ако перушината на опашката липсва, дължината трябва да бъде изчислена така, както би била изчислена при наличие на перушина. В случай на птици вдовици и сипки с оперение в период на чифтосване удължените пера се игнорират, но разстоянието трябва да бъде достатъчно, за да могат птиците да се движат, без перата на опашката им да влизат в контакт с пода или стените на клетката, освен ако това не стане случайно.

Широчината на площта трябва да бъде не по-малко от два пъти дължината на птицата или във всеки случай не по-малко от 45 см.

II. ПОРОВЕ (семейство Mustelidae)

Минимална площ, m ²	Минимална площ за животно, когато се гледат в група, m ²	Минимална площ за женска с малките, когато са в група, m ²	Минимална дължина на най-късата страна, m	Минимална височина, m
5	1	2,5	1	1

III. ЗАЙЦИ (разред Lagomorpha)

Големина на породата, (тегло в kg)	Минимална площ, m ²	Минимална площ за животното, когато се гледат в група, m ²	Минимална площ за женска с малките, когато са в група, m ²	Минимална дължина на найкъсата страна, m	Минимална височина, m
Малки	0,5	0,25	0,5	0,5	0,5
Средни (3 - 5 кг)	0,7	0,35	0,7	0,6	0,6
Големи (>5 кг)	0,9	0,45	0,9	0,7	0,7

Площ на гнездото за зайкинята с малките

Големина на породата (тегло в кг на възрастна женска)	Минимална дължина, cm	Минимална широчина, cm	Минимална височина, cm
Малки (<3)	35	28	20
Средни (3 - 5)	40	30	25
Големи (>5)	45	35	30

IV. ГРИЗАЧИ (разред Rodenta)

Вид животни	Минимална площ, m ²	Минимална площ за животното, когато се гледат в група, m ²	Минимална площ за женска с малките, когато са в група, m ²	Минимална дължина на найкъсата страна, m	Минимална височина, m
Морско свинче	0,3	0,15	0,25	0,4	0,25
Златен хамстер	0,12	- - - (1)	0,15 (2)	0,25	0,2
Малък (джудже) хамстер	0,09	0,045	0,045	0,2	0,2
Чинчила	0,4	0,2	0,3	0,4	0,7

Дегу	0,3	0,15	0,2	0,4	0,4
Джербил	0,12	0,06	0,15	0,25	0,2
Мишка	0,09	0,018	0,0275	0,2	0,2

Забележки:

- (1) Възрастните златни хамстери не могат да бъдат отглеждани заедно.
- (2) Размерът се отнася за минималната площ за сама женска за развъждане с малко.

Площ на гнездото за майката с малките

Вид животни	Минимална дължина, cm	Минимална широчина, cm	Минимална височина, cm
Златен хамстер	15	15	10
Малък (джудже) хамстер	14	11	10
Чинчила	30	25	20
Дегу	20	15	13

Като обитател на високите южноамерикански планини чинчилата е силно чувствителна към високи температури. Това създава сериозна опасност от топлинни удари за тези деликатни животни.

Търпимостта на чинчилата към други екземпляри от вида е спорна. Някои източници (RSPCA, 2006) съветват отглеждащите чинчили да ги държат самостоятелно или ако искат да се грижат за двойка, да запознават мъжкия и женския индивид много внимателно и постепенно. Други (Animal World, 2006) предлагат съвместното им отглеждане по двойки като най-подходящ вариант. При всяко положение съжителството на много животни в ограничено пространство е неблагоприятно.

V. ЗМИИ (клас Reptilia)

1. Площ за дървесни змии

Дължина на змията (1), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за змия, когато са в група, m ²	Минимална височина, m
До 35	0,03	0,15	0,17

36 - 40	0,04	0,02	0,2
41 - 50	0,06	0,03	0,25
51 - 75	0,12	0,06	0,4
76 - 100	0,25	0,12	0,5
101 - 125	0,40	0,20	0,65
126 - 150	0,55	0,27	0,75
151 - 175	0,75	0,37	0,85
над 175	1,0	0,50	1,0

Забележка.

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката.

За дървеснообитаващи змии различни размери от горепосочените могат да бъдат позволени, ако обхващат същия обем, какъвто е посочен в таблицата, при условие, че принадлежностите са осигурени така, че да дават възможност на змиите да използват целия обем.

2. Площ за змии, които живеят на земята

Дължина на змията (1), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за змия, когато са в група, m ²	Минимална височина, m
До 30	0,03	0,015	0,1
31 - 40	0,04	0,02	0,12
41 - 50	0,06	0,03	0,15
51 - 75	0,12	0,06	0,2
76 - 100	0,25	0,12	0,28
101 - 125	0,43	0,2	0,35
126 - 150	0,63	0,3	0,45
151 - 200	1,0	0,5	0,5
201 - 300	2,15	1,0	0,7
301 - 400	4,1	2,0	1,0
401 - 500	6,8	3,4	1,3
над 500	9,0	4,5	1,5

Забележка.

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката.

VI. ГУЩЕРИ (клас Reptilia)

1. Площ за гущери, обитаващи скали или дървета

Дължина на гущера (1), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за полово незрял гущер (2), когато са в група, m ²	Минимална площ за полово зрял гущер (3), когато са в група, m ²	Минимална височина, m
До 15	0,06	0,0075	0,03	0,25
16 - 20	0,12	0,015	0,06	0,35
21 - 30	0,25	0,03	0,12	0,5
31 - 40	0,50	0,06	0,25	0,7
41 - 50	0,81	0,15	0,4	0,9
51 - 75	1,50	0,3	0,75	1,2
76 - 100	2,10	0,5	1,0	1,4
101 - 125	2,50	1,25	1,25	1,6
126 - 150	3,0	1,5	1,5	1,7
151 - 200	4,0	2,0	2,0	1,8

Забележки:

- 1) Измерено от върха на носа до върха на опашката - сменена или регенерирана.
- 2) Приема се, че гущертът е полово незрял до времето, докато достигне половината от дължината на възрастния индивид и преди да започне да показва признаци на междуполова конкуренция и липса на агресивност към индивидите от същия пол на вида.
- 3) Приема се, че гущертът е полово зрял, когато надвиши половината от дължината на възрастния индивид или ако преди това показва признаци на полово агресивност към индивидите от същия пол на вида си.

2. Площ за гущери, които живеят на земята

Дължина на гущера (1), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за полово незрял	Минимална площ за полово зрял	Минимална височина, m

		гушер (2), когато са в група, m2	гушер (3), когато са в група, m2	
до 10	0,06	0,0075	0,03	0,2
10 - 15	0,09	0,011	0,045	0,2
16 - 20	0,16	0,02	0,08	0,3
21 - 30	0,36	0,045	0,15	0,3
31 - 40	0,64	0,08	0,32	0,4
41 - 50	0,90	0,15	0,45	0,5
51 - 75	1,80	0,3	0,9	0,6
76 - 100	2,50	0,6	1,25	0,75
101 - 125	3,00	1,0	1,50	0,9
126 - 150	4,00	2,0	2,00	1,0
151 - 200	5,00	2,5	2,50	1,0

Забележки:

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката - сменена или регенерирана.

(2) Приема се, че гушерът е полово незрял до времето, докогато достигне половината от дължината на възрастния индивид и преди да започне да показва признаци на междуполова конкуренция и липса на агресивност към индивидите от същия пол на вида.

(3) Приема се, че гушерът е полово зрял, когато надвиши половината от дължината на възрастния индивид или ако преди това показва признаци на полова агресивност към индивидите от същия пол на вида си.

Високата предразположеност на влечугите към възпаление на устната кухина (стоматит) и заболявания на стомашно-чревния тракт, често предизвиквани от погълнати или вдишани малки частици от почва или пясък (Greenberg, 1996), изисква внимателно подбиране на настилката за хранещите се от земята видове - специален торф с достатъчна дебелина на слоя, за да задоволят естественото им поведение, свързано с ровене.

Необезопасени от пряк контакт с кожата на животните, електрически лампи и наличието на остри ръбове на предмети в терариумите са основните проблеми, свързани с безопасността на отглежданите в зоомагазините влечуги.

VII. СУХОЗЕМНИ И ВОДНИ КОСТЕНУРКИ (разред Testudina)

1. Площ за сухоземни костенурки

Дължина на костенурката (1), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за костенурка, когато са в група, m ²	Минимална височина, m
До 10	0,12	0,04	0,2
11 - 15	0,3	0,1	0,25
16 - 20	0,5	0,16	0,3
21 - 30	1,1	0,36	0,4
31 - 40	2,0	0,66	0,5
41 - 50	4,0	1,33	0,6
Над 50	8,0	2,6	0,8

Забележка. (1) Измерено по права линия от предния край до задния край на черупката.

2. Площ за водни костенурки

Дължина на костенурката (1), cm	Минимална водна площ, m ²	Минимална водна площ за костенурка, когато са в група, m ²	Минимална дълбочина на водата, m
До 5	0,06	0,01	0,1
6 - 10	0,16	0,03	0,15
11 - 15	0,35	0,06	0,2
16 - 20	0,6	0,12	0,3
21 - 30	1,0	0,2	0,35
31 - 40	2,0	0,5	0,4

Забележка. (1) Измерено по права линия от предния край до задния край на черупката.

Препоръчително е да се осигурява достатъчно проветрение на обитаваното от животните пространство, специални средства - източник на ултравиолетови лъчи (необходим за синтеза на витамин D3 и метаболизма на калция). Може да се използва широкоспектърна флуоресцентна светлина.

Като една затворена система всеки терариум се нуждае от отстраняване на натрупаните от жизнената дейност на обитаваните го животни отпадъци и контрол на качеството на водата. Възможност за това дава използването на аквариумни филтри. Въпреки тези средства в зависимост от водното количество и броя на костенурките е необходимо и ръчно поддържане на хигиената (смяна на водата и почистване на стените на терариума) с различна честота.

Безопасност - в терариумите не трябва да има остър преход между сухата и водната площ, както и предпоставки за удавяне на животните. Електрическото оборудване трябва да е обезопасено. Не трябва да има пряк контакт на животните със силноагриващи се повърхности.

Неблагоприятни социални ситуации следва да се избягват - вследствие на съвместното отглеждане на различни по размер животни или на различни видове костенурки, което е неспоредително.

Съвместно отглеждане на привидно сходни видове е неправилно поради засилената конкуренция между животните.

Признаци на заболяване, които са основание за внимание и осигуряване на ветеринарномедицинска помощ:

- промени в цвета и плътността на черупката;
- подути очи;
- изтечения от ноздрите и очите;
- гъбични инфекции.

Високата предразположеност на влечугите към възпаление на устната кухина (стоматит) и заболявания на стомашно-чревния тракт, често предизвиквани от погълнати или вдишани малки частици от почва или пясък (Greenberg, 1996), изисква внимателно подбиране на настилка за хранещите се от земята видове - специален торф с достатъчна дебелина на слоя, за да задоволят естественото им поведение, свързано с ровене.

Необезопасени от пряк контакт с кожата на животните, електрически лампи и наличието на остри ръбове на предмети в терариумите са основните проблеми, свързани с безопасността на отглежданите в зоомагазините влечуги.

VIII. ЗЕМНОВОДНИ (клас Amphibia)

1. Площ за земноводни, които живеят на дърветата и по земята

Дължина на животното (опашати земноводни) (1), cm	Дължина на животното (безопашати земноводни) (2), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за животно, когато са в група, m ²	Минимална височина, m
До 5	до 2,5	0,09	0,01	0,3
6 - 10	3 - 5	0,15	0,02	0,3

11 - 15	5,5 - 7,5	0,35	0,05	0,4
16 - 20	8 - 10	0,40	0,07	0,4
Над 20	над 10	0,50	0,12	0,4

Забележки:

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката.

(2) Измерено от върха на носа до края на гърба.

2. Площ за земноводни с полуводен начин на живот

Дължина на животното (опашати земноводни) (1), cm	Дължина на животното (безопашати земноводни) (2), cm	Минимална площ, m ²	Минимална площ за животното, когато са в група (3), m ²	Минимална дълбочина на водата (4), m	Минимална височина, m
до 10	до 5	0,15	0,02	0,2	0,1
11 - 15	5,5 - 7,5	0,35	0,05	0,3	0,1
над 15	над 7,5	0,40	0,07	0,3	0,15

Забележки:

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката.

(2) Измерено от върха на носа до края на гърба.

(3) От която 1/3 трябва да бъде суха повърхност и 2/3 вода.

(4) Измерено от повърхността на сухата повърхност до вътрешната част на капака на терариума, ако има такъв.

3. Площ за земноводни с напълно воден начин на живот

Дължина на животното (опашати земноводни) (1), cm	Дължина на животното (безопашати земноводни)(2), cm	Минимална водна площ, m ²	Минимална водна площ за животното, когато са в група, m ²	Минимална дълбочина на водата, m
До 10	до 5	0,09	0,015	0,15

11 - 15	5,5 - 7,5	0,15	0,025	0,15
16 - 20	8 - 10	0,25	0,04	0,2
21 - 40	10,5 - 20	0,50	0,085	0,2
41 - 60	20,5 - 30	1,0	0,17	0,3
Над 60	над 30	1,5	0,5	0,5

Забележки:

(1) Измерено от върха на носа до върха на опашката.

(2) Измерено от върха на носа до края на гърба.

IX. КУЧЕТА И КОТКИ

Площ за настаняване на кучета в кошари в зоомагазина

Тегло на кучето (в kg)	Минимална площ на пода на кошарата за куче (в m ²)	
	до 3 кучета (в m ²)	повече от 3 кучета (в m ²)
< 3	2,1	1,9
3 - 6	2,8	2,6
6 - 10	3,6	3,3
10 - 20	4,0	3,8

Приложение № 3 към чл. 98, ал. 1 и чл. 126, ал. 1

Таблица 1: Размери на кошарите за настаняване на кучета

Големина на кучето	Височина на кучето при холката (см)	Мини-мален под, площ (*) (см ²)	Мини-мална широчина (см)	Мини-мална височина (см)	Увеличаване на площта на пода за всяко допълнително

						куче (см ²)
Големи	>70	3,5	120	180		1,7
Средни	40 - 70	2,4	90	180		1,2
Дребни	<40	1,5	90	180		1,0

(*) Минималните размери на кошарката са за възрастно куче (по-голямо от 16-седмична възраст).

Таблица 2: Брой на кучетата на заграждение

	Мини- мална широ- чина	Мини- мална висо- чина (*)	Мини- мална площ на пода (1 куче)	Допъл- нително прост- ранство за всяко следващо куче	Макси- мален брой кучета на заг- раж- дение	Макси- мален брой едри кучета на заг- раж- дение
Заграж- дения	2 м	1,2 м	10 м ²	3,5 м ²	17	8
Зона за почивка	2 м	1,2 м	4 м ²	2 м ²	5	5

(*) Важи само за вътрешните прегради.

Например, ако общо 17 кучета се държат в заграждение, само 8 могат да бъдат едри породи и заграждението трябва да бъде с размер от поне 66 м².

Трябва да бъдат осигурени подходящи зони за почивка (съгласно таблицата по-горе), където повече от 6 кучета да бъдат настанени по всяко време. Зоните за почивка не подлежат на включване като част от заградената площ на пода, но са като допълнение към минималните изисквания за размерите на загражденията, т.е. ако се настаняват 17 кучета, трябва да се осигури минимална площ на заграждението от 66 м² плюс пространство за почивка (съгласно таблицата по-горе).

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ОСИНОВЯВАНЕ НА ДОМАШЕН ЛЮБИМЕЦ

№ ..... / .....

по чл. 47, ал. 2 от Закона за защита на животните (ДВ, бр. 13 от 2008 г.)

.....

(наименование, адрес и телефони за контакти на приюта)

Долуподписаният/та .....
л.к.№....., издадена на .....
от МВР - .....
живуш/а ....., телефон .....

Декларирам, че:

1. Вземам за отглеждане като компаньон куче с номер на чип/татуировъчен №....., цвят ....., пол..... . Кучето ще бъде отглеждано на адрес:
.....

2. Задължавам се да го регистрирам по чл. 174 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

Съгласен съм данните ми от тази декларация да бъдат предоставени на органите на местната власт съгласно чл. 59, ал. 3, т. 2(*) ЗЗЖ.

Съгласен съм представител на приюта да проверява дали за животното се полагат нужните грижи.

Поемам ангажимента при промяна на адреса или ако животното бъде дадено за отглеждане на други хора или бъде продадено, в рамките на седем работни дни да уведомя собственика на приюта.

Известно ми е, че при неспазване на декларираното от мен нося административнонаказателна отговорност по смисъла на чл. 68, ал. 1(*) ЗЗЖ.

Издам декларацията: ..... Декларатор: .....

Дата на издаване: .....

(*) Чл. 59. (3) Органите на местната власт осъществяват контрол:

2. за идентификация и регистрация на кучета;

(*) Чл. 68. (1) За нарушения по този закон лицата се наказват с глоба от 100 до 250 лв., а при повторно нарушение - от 250 до 500 лв., освен ако деянието не съставлява престъпление.